ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 60 (8.795) ◆ 1996 йил ◆ 22 май, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

МДҲ ДОИРАСИДА ТЕНГ ҲУҚУҚЛИ ДЕМОКРАТИК ҲАМКОРЛИК УЧУН

Таҳририятдан: Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 1996 йил 17 май куни МДҲга аъзо давлатлар бошлиқлари кенгашининг мажлисидаги баёноти мазмунини эълон қилмоқдамиз, баёнот Ўзбекистон Президенти матбуот хизмати томонидан тарқатилган.

СССРнинг парчаланиши — жаҳон тарихининг объектив ва қонуний ривожидир, деди Ўзбекистон Президенти, биз бундан мутлақо афсусланмаймиз. Янги давлатлар истиқлол ва мустақилликка эришгач, Россия демократикислоҳотларни бошлаб, сиёсий ҳаётда ҳам, иқтисодий ҳаётда ҳам МДҲ мамлакатлари учун намуна бўлди.

Ҳозирги кунда Президент лавозими учун демократик вазиятда сайловолди кураши бормоқда, бу ҳам биз учун яхши намунадир. Табиийки, биз Россия бошлаган ислоҳотлар давом этиши ва муваффақиятли якунланишини истаймиз.

Яна бир жиҳат тўғрисида гапирмоқчиман. Биз собиқ советлар ҳудудида қарор топган ўзаро ҳурмат муносабатларига энг аввало Россия ва унинг раҳбариятининг янги мустақил давлатлар барқарорлиги ва истиқлолини мустаҳкамлашга қаратилган ҳамда пухта ўйлаб ўтказаётган сиёсати сабаб деб ҳисоблаймиз. Шубҳасиз, Россиянинг бу демократик йўлини ҳозирги кунда фақат янги мустақил давлатлар эмас, шу билан бирга бутун дунё қўллаб-қувватламоқда.

Сайловда россияликлар ва фақат россияликлар овоз беришини биламиз. Шу билан бирга МДҲ мамлакатларида яшаётган халқлар — биз Россия кимни сайлашига бефарқ қараб тура олмаймиз. Биз буни сир тутмаймиз.

МДҲдаги бошқа мамлакатлардаги вазият Россия Президентликка кимни сайлашига боғлиқлиги ҳеч кимга сир эмас. Башарти Россияда демократик ислоҳотлар давом эттирилса — маълум бир вазият вужудга келади, коммунистлар ғалаба қозонса, вазият бутунлай бошқача бўлади. Бу шубҳасиз орқага қайтиш бўлур эди. Ҳеч шубҳасиз, коммунистларнинг ҳокимият тепасига чиқиши Россиянинг ўзидагина эмас, МДҲнинг бошқа давлатларида ҳам қарама-қаршиликларга олиб келади.

Мен бугун Борис Николаевич Ельциннинг келажакка ишонч билан қарашини қўллаб-қувватлаб, Россия демократик йўлини танлаб олади, деб ишонч билдиришни истар эдим.

Келажагимиз — мактабда

ТЕСТ МАРКАЗИ

Бугунги кунда республикамизнинг деярли барча олий ўқув юрти талабалари кириш имтиҳонларини, ўқиш жараёнида билим даражаларини замонавий компьютерлар ва тест синовлари асосида амалга оширмоқдалар. Олий таълим тизимидаги бу усул ўз самарасини бераётганини кузатган Бектемир тумани халқ таълими бўлими ташаббуси билан 291-мактабда мактаблараро тест маркази ташкил қилинди. Бунинг учун 1,5 миллион сўм миқдорида маблағ сарфланди. Марказга 13 та замонавий электрон ҳисоблаш машиналари сотиб олинди. Бу ерга ишлаш учун юқори малакали 4 та мутахассис таклиф қилинди.

Тест марказини ташкил этишдан мақсад ўқувчиларни мактаб партасида маълум ихтисосга йўналтирган ҳолда олий ўқув юрти дастурларига, кириш имтиҳонларига ҳар томонлама тайёрлаш. Туман миқёсида ўтказилган бу йилги олимпиадалар ҳам ЭҲМда ўтказилди.

БОЛАЛАРГА БЕПУЛ ТУШЛИК

Фарзандларга, улар яшаётган муҳитга, болалар дунёсига эътибор — эртанги кунимизга масъулият билан қараш демакдир. Бу борада Бектемир тумани ҳокимлигининг ташаббуси таҳсинга сазовор. Туманда мактаб ўқувчиларига кўрсатилаётган эътибор «Соғлом авлод учун» дастурини амалга ошириш йўлидаги илк қадамлардир. Туманда бошланғич синф ўқувчиларини бепул овқатлантиришни ташкил этиш йўлга қўйилди. Ҳозирги кунда қарорга асосан 1370 та 1- ва 2-синф ўқувчилари учун бепул овқат ташкил қилинган.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ — АМАЛДА

Бу туманда мактаб ўқитувчилари ва раҳбарларини ижтимоий ҳимоялаш ишларига етарли эътибор қаратилмоқда. Жумладан уларни моддий рағбатлантириш мақсадида олий тоифали ўқитувчиларнинг ойлик маоши 50 фоиз, биринчи тоифаники 40 фоиз, иккинчи тоифаники 35 фоиз, мутахассислар маоши эса 25 фоиз миқдорида оширилди. Бунга жами 270 минг сўм маблағ ажратилди.

Мунира МИРСОБИРОВА.

ТАРИХИЙ ШАҲАРЛАР РАМЗИ

Тошкент чинни заводида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг турлари тобора кўпайиш билан бир қаторда, уларнинг сифати ҳам таҳсинга лойиқ бўлиб бормоқда. Ранг-баранг гуллар шодаси билан чирой очган коса, пиёлалар, лаганлар қаторидан бугунги кунда «Оқ олтин», «Гул бахмал» чинни чой термалари алоҳида ўрин эгаллайди. Бу чинни термалар ҳатто халқаро кўргазмада олтин медални ҳам қўлга киритган.

Ҳозирги кунда жамоанинг моҳир чиннисозлари тайёрлаётган эсдалик чинни буюмларида Амир Темур, Алишер Навоий, Бобур сиймолари билан бир қаторда улар яшаб ижод этган шаҳарларнинг рамзи ҳам акс этмоқда. Бу йил Амир Темур йили бўлганлигини ҳисобга олган чиннисозлар шу кунларда эсдалик чинниларга тарихий шаҳарлардан Хива, Самарқанд, Бухоро, Шаҳрисабзнинг рамзи туширилган турли хилдаги гулдонлар, лаганлар, катта гулдонларнинг дастлабки намуналарини тайёрлашди. Бу билан усталар чинниларнинг фақат сонини кўпайтириш эмас, аксинча унинг сифатига алоҳида эътиборни қаратишмоқда.

Гули МУРОДОВА.

Тошкент кўчалари кундан кунга равон бўлиб, барча қулайликлар яратилмоқда.
СУРАТДА: Абдуллаев шоҳкўчасидаги чорраҳа.

Рустам Шарипов олган сурат.

Иш билан бандлик

МЕҲНАТ БОЗОРИ ШАКЛЛАНЯПТИ

Куни кеча пойтахтимизнинг Миробод тумани бандлик хизмати ходимлари Темирйўлчилар маданият саройида навбатдаги «Бўш иш жойлари ва вакант лавозимлари» ярмаркасини ўтказдилар.

Ярмаркага тумандаги ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилот ва муассасалар, олий ва ҳунар-техника билим юртлари мутасаддилари иштирок этиб, ўзларидаги бўш иш ўринларига вақтинча ишсиз юрган фуқароларни таклиф этдилар.

— Ярмарка айни вақтида ўтказилмоқда, — дейди Миробод тумани бандлик хизмати раҳбари Гулчеҳра Азизова. — Худди шу кунларда мактаб ўқувчилари ҳамда олий ва ҳунар-техника билим юртларини битирган талабалар қандай касбни эгалласаммикин, қаерда ишласаммикин, деган ўйда бош қотирадиган палла. Биз ана шу барча таклиф ва талабларни ўрганган ҳолда махсус дастур ишлаб чиққанмиз. Иш якунига кўра,жуда кўп мактаб ўқувчилари ва олий ўқув юрти талабалари ўзларига муносиб иш топишлари керак. Бу саъй-ҳаракатларимиз асосида фақат бир мақсад турибди. Уям бўлса, вақтинча ишсиз қолган фуқароларни ўзларига мақбул бўлган иш жойлари билан таъминлаш. Ҳунар ўрганишни (қисқа курсларда) хоҳлаган фуқароларни икки-уч ойлик ўқув марказига ҳам юбориш кўзда тутилган...

Шу куни меҳнат бозорига ташриф буюрган «Тошкентуйжойинвестқурилиш» давлат корпорациясига қарашли «Сифат» бирлашмаси, «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси, 1- Троллейбус саройи, «Ўзбекистон» маиший хизмат кўрсатиш уйи, Тошкент авиация институти, Тошкент индустриал-педагогика техникуми, «Қизил тонг» акционерлик жамиятига қарашли 48-қизлар ҳунар-техника билим юртлари ва бошқа муассасаларнинг ходимлар бўлими бошлиқлари ва нозирлари ўзларидаги бўш иш ўринларини намойиш этишди. Баъзи корхона ва билим юртлари тайёрлаб келган кўргазмалари диққатга сазовор бўлди.

Меҳнат бозорига шу куни тумандаги 18 та мактаб ўқувчилари (жами 1299 нафар), 33 та саноат корхонаси ва 30 дан ошиқ ташкилот ва муассаса мутасаддилари иштирок этиб, 1175 кишига маслаҳат бериб, 157 нафар фуқарога ишга йўлланма беришди. Бундан ташқари 133 нафар ишсизга компьютер орқали ишга йўлланма берилиб, 49 нафар талабгор янги касб ўрганиш учун ўқув марказига йўлланди.

— Асосан бўш иш ўринлари қурилиш ташкилотларида, саноат корхоналарида бор, — дейди бандлик хизмати раҳбари Г. Азизова. — Ҳамиша бўлганидек, қурувчи, бўёқчи, ғишт терувчи, пайвандчи каби бўш иш ўринларига талаб катта. Бу йил сезилиб турибдики, кўпгина корхоналарда янги-янги шароит ва имтиёзлар яратилмоқда, инсон омилига имкон қадар қулайлик ва енгилликлар вужудга келмоқда. Бу ҳам бўлса, ишлаб чиқаришда бирмунча ўсишга бўлаётган саъй-ҳаракатларнинг ёрқин исботидир. Ўйлаймизки, бундай тадбирларнинг тез-тез уюштириб турилиши кишиларимизнинг меҳнатга бўлган муносабатларини тубдан ўзгартиришга салмоқли ҳисса қўшади.

Зоир ТУРСУНОВ.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кеча АҚШнинг мамлакатимиздаги элчиси Стенли Туэмлер Эскудерони унинг илтимосига биноан қабул қилди.

❑ Кеча Румыния элчиси Констаин Гирбя ва Яман элчиси Али Абдуллоҳ Ал Бугейрий Президент Ислом Каримовга ишонч ёрлиқларини топширдилар.

❑ Вазирлар Маҳкамаси «2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш дастури тўғрисида» қарор қабул қилди.

❑ 27-28 май кунлари Президент Ислом Каримов Озарбайжон Президенти Гейдар Алиев ва Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзенинг таклифларига биноан шу мамлакатларда расмий ташриф билан бўлади.

❑ Бугун Марказий Осиё ва Грузиянинг Поти бандаргоҳини ўзаро боғловчи Кавказ янги темир йўлига Ўзбекистондан дастлабки 1000 тонна юк келтирилди. Бу билан Туркманистоннинг Сарахс шаҳрида имзоланган тўрт томонлама битим амалда қўлланила бошланиб, Ўзбекистон шимолий ҳудудларини четлаб, қисқа йўл билан тўғридан-тўғри Қора денгизга чиқиш имконига эга бўлди.

❑ Мамлакатимизга келган Индонезия вакиллар палатасининг делегацияси аъзолари ўтган куни Олий Мажлис Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси раҳбарлари билан учрашдилар.

❑ Сурхондарёда ғалла ўримига ва пилла теришга киришилди.

❑ Бухорода тўрт кун давомида Франция фильмлари фестивали бўлиб ўтди.

❑ Янгийўл туманидаги Халқобод шаҳарчасида «Она ва бола» мажмуи ишга тушди.

❑ Бугун Тошкентда Жаҳон банкининг Иқтисодий ривожланиш институти билан ҳамкорликда ташкил этилган «Ўтиш даврида ижтимоий сиёсат» мавзуидаги уч кунлик семинар ниҳоясига етди.

❑ Кеча Валюта биржасидаги савдода 1 АҚШ долларининг қиймати 38 сўм даражасида қайд қилинди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Тожикистонда ҳукумат қўшинлари ва мухолифатчилар ўртасида ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги аҳдлашув муддати яна уч ойга узайтирилди.

❑ 4 июнь куни Владикавказда Озарбайжон, Арманистон, Грузия ва Россия давлат раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви мўлжалланмоқда. Унда Россиянинг Кавказдаги республика, ўлка ва округлари раҳбарлари ҳам иштирок этади.

❑ Россия қишлоқ хўжалиги вазирлиги маълумотларига кўра бу йил мамлакатда 75-78 миллион тонна дон олиниши кутиляпти.

❑ Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев мамлакатнинг 60 ёшга тўлган фуқаролари омонатларига товон тўлаш тўғрисида Фармон чиқарди.

ХОРИЖДА

❑ Молдова Президенти Мирча Снегур Президент Сулаймон Демирэлнинг шахсий таклифига биноан бугун Туркияга келди.

❑ БМТ билан Ироқ ўртасидаги музокаралар натижасига кўра Ироққа ҳар уч ойда 1 миллиард долларлик миқдорда нефть сотишга рухсат берилди. Нефть сотишдан тушган пул Қувайт билан урушда зиён кўрганларга товон тўлаш, Ироқ аҳолиси учун озиқ-овқат ва дори-дармонлар сотиб олишга ишлатилади.

❑ Яқинда сайловларда ғалаба қозонган Ли Дэнхуэй расмий равишда Тайван президенти лавозимини эгаллади. У Пекинга ташриф билан бориб, Хитой раҳбарияти билан учрашишга тайёрлигини билдирди.

❑ Буюк Британияга келган Польшанинг собиқ Президенти Лех Валенса Европа Қўшма Штатларининг биринчи президенти бўлиш ниятидалигини айтди.

❑ Президент Билл Клинтон АҚШ Хитойга савдода энг қулай шарт-шароитлар бериши тўғрисида баёнот берди.

❑ Бангладеш шимолий ҳудудларида бўлиб ўтган даҳшатли довул оқибатида 406 киши ҳалок бўлди, 32 мингга яқин киши турли жароҳатлар олди. Фожиа рўй берган ҳудудларда 10 мингтага яқин уй вайронага айланди.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН НАФАСИ

«Ўтмишини унутган халқнинг келажаги ҳам бўлмайди», дейишади. Ўзбекистон истиқлолга юз тутганидан сўнг илгари ноҳақ қораланган ва унутилган яқин ва узоқ ўтмишимизнинг буюк сиймолари ҳаёти ва ижодини ўрганиш, уларга эҳтиром кўрсатиш ишлари йўлга қўйилиши барчамизни шод этмоқда. Хусусан, буюк соҳибқирон Амир Темур таваллудининг кенг нишонланиши, Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Нақшбанд, Фитрат, Чўлпон, Абдулла Қодирий, Усмон Носир каби улуғ сиймоларимиз ҳаёти ва ижодидан халқимизнинг кенг баҳраманд бўлиши истиқлол берган энг тотли неъматлардандир.

Шу йилнинг февраль ойида атоқли давлат ва жамоат арбоби, ўзбек халқининг асл фарзанди Файзулла Хўжаев таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори чиқиши ҳам маънавиятимиз тикланаётганига ёрқин мисолдир. Зеро, Ф. Хўжаевнинг «Халқ оммасига чинакам хизмат қилиш, унга саодатли ҳаётни таъминлаб бериш раҳбар учун энг олий бахтдир» деган сўзлари худди бугунги кунда айтилгандек, замонамизга ҳамоҳангдир. Биз ушбу қутлуғ юбилей муносабати билан жойларда қандай ишлар амалга оширилаётгани билан танишиш мақсадида шаҳримиздаги бир нечта ташкилотларда бўлдик. Қуйида шу ташкилотларнинг мутасаддилари билан бўлган суҳбатларни «Оқшом» муштарийлари эътиборига ҳавола қиламиз.

Файзулла Хўжаев таваллудининг 100 йиллигига

ЭНГ ОЛИЙ БАХТ

• Жаббор РАЗЗОҚОВ, Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси нашриётлар ва оммавий ахборот воситалари бошқармасининг бошлиғи:

— Таниқли давлат ва жамоат арбоби Файзулла Хўжаевнинг Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантириш, маънавиятини юксалтириш, халқимизни тараққиёт йўлига олиб чиқиш борасидаги улкан хизматлари ҳаммага маълум. Афсуски, илгариги давр тақозоси билан биз юртимизнинг бундай буюк фарзандлари тўғрисида бор ҳақиқатни айта олмасдик. Ана энди ҳақиқатни баралла айтадиган давр келди. Ҳозир Ф. Хўжаевнинг ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ кўпгина илмий ишлар, ҳужжатли-бадиий асарлар нашрга тайёрланмоқда. Жумладан, таниқли тарихчи олим Мажид Ҳасановнинг «Истиқлол чавандози» ҳужжатли қиссаси, Ислом Усмоновнинг «Мен яшашни истайман» рисолалари «Ўзбекистон» нашриётида босмага тайёрланмоқда. Бундан ташқари, «Адолат», «Фан» нашриётларида ҳам Ф. Хўжаев фаолияти билан боғлиқ бошқа асарлар нашр этилиши мўлжалланяпти. Ўйлаймизки, яқин орада ушбу асарлар китобхонлар қўлига етиб боради.

• Зиёдулла ДАВРОНОВ, фалсафа фанлари номзоди, доцент, Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказининг масъул ташкилотчиси:

— Файзулла Хўжаев таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори чиқиши биланоқ Ўзбекистон Фанлар академияси билан биргаликда ҳамкорликда олиб бориладиган ишлар режасини туздик. Мазкур режа асосида ҳозир марказимизнинг вилоят ва туман бўлимларида қизғин ишлар амалга оширилмоқда. Ҳозир жойларда Ф. Хўжаев ҳаёти ва фаолиятига оид давра суҳбатлари, маърузалар уюштирилмоқда. Жумладан, Тошкент шаҳар Миробод туманидаги темир йўл ходимларини тайёрлаш билим юртида «Ф. Хўжаев буюк саркарда ва давлат арбоби» мавзуида тарихчи олим ва файласуфларнинг чиқишлари ташкил қилинди. Худди шу мавзудаги тадбир Тошкент вилояти Ички ишлар бошқармаси ходимлари учун ҳам ўтказилди. Яккасарой туманидаги Туркистон, Чилонзор туманидаги Зарафшон маҳаллаларида эса «Ф. Хўжаев — ўзбек миллатининг оташқалб фарзанди» мавзуида илмий-маърифий кеча бўлиб ўтди.

Бундан ташқари Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказининг миллий ва умуминсоний қадриятлар бўлими қошидаги кенгаш аъзоси, фалсафа фанлари номзоди Замира Туленованинг «Ф. Хўжаев'нинг педагогик қарашлари» номли рисоласи чоп этилмоқда.

Умуман, марказимиз республикамизнинг барча вилоятларида Ф. Хўжаев хотирасига бағишлаб ўтказилаётган тадбирларга бош-қош бўлмоқда. Уларни ўтказишда марказимиз жонкуярлари — Ўзбекистон халқ ёзувчиси Н. Аминов, фалсафа фанлари доктори, профессор Т. Саксонов, ёзувчи ва драматург А. Иброҳимов, шоира Т. Содиқовалар фаол иштирок этмоқдалар.

Турли меҳнат жамоалари, корхона ва ташкилотларда тадбирларни ташкил қилишда марказимизнинг Тошкент шаҳар бўлими айниқса фаол қатнашмоқда.

Ҳозир республика Фанлар академияси билан биргаликда Тошкентда Ф. Хўжаев ижодига бағишланган илмий конференция ўтказишга тайёргарлик кўряпмиз.

• Наталья ГРЕВЦЕВА, «Ўзбекистон маркаси» нашриёт марказининг директор ўринбосари:

— Республика Вазирлар Маҳкамасининг қарори ва Алоқа вазирининг буйруғига кўра февраль ойининг охиридан Ф. Хўжаев сиймоси акс эттирилган почта маркалари, конвертлар, откриткалар чиқариш бўйича фаолият бошладик. Дастлаб, Ф. Хўжаев суратини изладик. Бунда республика тарих музейи бизга катта кўмак берди. Кўпгина суратлар ичидан Ф. Хўжаевнинг шахсий архивига тегишли бўлган, тарих музейи фондларида сақланаётган 1936 йилда олинган суратни танлаб олдик. Ушбу фотопортрет асосида безовчи рассом М. Баклуқов безак берган марка, откриткали конвертдан иборат комплект марказимиз бадиий кенгаши томонидан маъқул деб топилди. Ҳозир ушбу комплектни тайёрлашга буюртма берилган. Ўйлаймизки, яқин орада «Ўзбекистон» нашриётидан откриткали конверт, Республика Марказий банки томонидан эса юбилей маркаси чиқарилади.

Дилшод ИСМОИЛ ўғли ёзиб олди.

Ошкора мулоқот

ДАВЛАТ МАНФААТЛАРИ ҲИМОЯСИДА

21 май куни Президент девонидаги Ахборот марказида оммавий ахборот воситалари ходимларининг Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси божхона бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Саидазим Орипов билан бўлиб ўтган учрашувида журналистлар мустақилликка эришган мамлакатимизда божхона тизими ва унинг амалга ошираётган серқирра фаолияти билан боғлиқ кўпгина қизиқарли далилларни олдилар.

Анъанавий бу учрашувда божхона тизими бундан минг йиллар олдин ҳам мавжуд бўлганлигию собиқ иттифоқ даврида бундай хизмат фақатгина сайёҳларнинг жомадонларини текширадиган соҳага тушиб қолганлиги ва ниҳоят саксонинчи йилларнинг охирига бориб божхона хизматига бирмунча эътибор берила бошлаганлиги ҳақида, мустақилликка эришилганидан сўнг эса ўзбек миллий божхонасига асос солинганлиги ва ҳозирги пайтда у давлат иқтисодиётини муҳофаза қилишдек шарафли ва масъулиятли вазифани бажарадиган тизимга айланганлиги ҳақида сўз борди.

Маълумки, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитларида экспорт ва импорт операцияларини бажаришга ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда. Мамлакатимизда тадбиркорлик ва ишбилармонлик ҳаракати борган сари авж олмоқда. Ана шундай шароитда божхона тизими, божхонада ишлаётган ходимларнинг бажарадиган юмушлари салмоғи янада ошади. Республика эҳтиёжлари учун керакли бўлган моддий товар бойликларини олиб келиш, уларнинг сифатига эътиборни қаратиш, шунингдек, республикадан четга олиб кетилаётган ва мамлакатимизга четдан келтирилаётган товарлар ҳажмининг мутаносиблигини сақлаш, мувофиқлик сертификатларини етарли назорат остига олиш, мамлакатга зарарли ва тақиқланган нарсаларнинг олиб кирилишига йўл қўймаслик ва ўз навбатида мамлакатимиздан ноёб буюмларнинг қонунга хилоф тарзда олиб чиқиб кетилишига ғов қўйиш сингари бири-биридан масъулиятли вазифалар ҳам божхона хизмати олдидаги юмушлардир.

Учрашувда оммавий ахборот воситалари ходимлари божхона хизмати билан боғлиқ яна ўзларини қизиқтирган бир қанча саволларга атрофлича жавоб олишга эришдилар. Бинобарин улар ҳозирги пайтда лойиҳаси тайёрланаётган янги қонунда божхона хизмати фаолияти доирасини кенгайтириш кўзда тутилаётганлиги, республикамизда божхона хизмати ходимларини тайёрлаш масалаларига муҳим эътибор қаратилаётганлиги, бу борада марказ иш бошлаганлиги, божхона хизматига ходимларни ишга қабул қилиш тест усулида жорий қилинганлиги тўғрисидаги далиллардан воқиф бўлдилар. Божхона хизматига ўзини бахшида этган киши, деб таъкидланди учрашувда, кўп нарсаларни билиши, чуқур билимга эга бўлиши керак. Чунки у қандай товар бойликларини четга чиқариш ёки чиқармаслик кераклигини беш қўлдек билиши даркор. Тажрибалар шуни кўрсатяптики, четга олиб кетилаётган баённомаларнинг тўрттасидан биттасида ҳамон қоида бузиш ҳолларига йўл қўйилмоқда. Бу ишда божхона ходимлари мустаҳкам ғов қўйишлари керак. Учрашувда дунёнинг ривожланган мамлакатларида, айниқса Европа давлатларида божхона хизмати жуда ҳам тараққий этганлиги, у техник жиҳатдан кучли қуролланганлиги, бунда компьютерлар хизматидан самарали фойдаланилаётганлиги, ана шундай чет эл тажрибаларидан келажакда республикамиз божхона хизматида ҳам кенг фойдаланиш учун муайян равишда саъй-ҳаракатлар қилинаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Саид СОЛИЕВ.

Футбол

МАЙДОНДА «АСБОБСОЗ» ВА «ЛОЧИН»

Юнусобод туманидаги ишқибозлар билан лиқ тўла «Асбобсоз» ўйингоҳида футбол бўйича Ўзбекистон республикаси миллий чемпионати II лига Тошкент минтақаси жамоалари ва туманда янги футбол мавсумининг очилишига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди.

Мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» жамияти аъзолари, «Дўстлик» маданият уйининг «Фламинго», А. Қодирий номли маданият уйининг «Настарин» дасталари, 532-болалар боғчаси тарбияланувчиларининг қувноқ чиқишларидан сўнг Юнусобод тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Р. Қурбонов, «Самсунг электроникс» компаниясининг дилери ҳисобланмиш Тошкентдаги «Тоу компани лимитед» қўшма корхонасининг бош директори Жунг Ги Холар барча ўйинчилар ва ишқибозларни янги мавсумнинг очилиши билан табриклашди. Сўнг майдон эгалари бўлмиш «Асбобсоз» командаси аъзоларига бош ҳомийлари — «Тоу компани лимитед» қўшма корхонаси томонидан бир тўпламдан футбол кийими совға қилинди.

Яшил майдонга ишқибозлар қарсаклари остида «Асбобсоз» ва Чилонзор туманининг «Лочин» командалари тушгач, қизиқарли ўйин бошланди. Иккинчи бўлим бошларида киритилган ягона тўп ўйин тақдирини меҳмонлар ҳисобига ҳал этди. Беллашув тугагач, ҳар иккала жамоанинг энг яхши ўйинчиларига махсус совғалар топширилди.

Дилмурод ИСЛОМОВ.

Иш билганга — минг танга

БУЮРТМАЧИЛАР МАМНУН

Суратли лавҳа

Шаҳримиздаги Акмал Икромов ва Чилонзор тумани аҳолиси Барно Шерматовани яхши танишади. Унинг моҳирона тиккан шим, кўйлак, костюмлари барчанинг дидига мос тушади. Энг асосийси Барнохон фақат ўзи эмас, бошқаларнинг дарди билан ҳам яшагани учун, тикувчиликнинг сир-асрорларини ўзгаларга ҳам ўргатишга жазм этди. Бичиш-тикиш қўлидан келадиган уч-тўртта дугонаси билан маслаҳатлашиб, кичик цех очишди. Унинг фаолиятини кенгайтириб, хусусий корхонага айлантирдилар. Уни «Дилфуза» деб аташди.

— Бошлаган ишингдан одамлар манфаатдор бўлса, ғайратингга-ғайрат қўшилади дейишса ҳайрон бўлар эдим, — дейди Барнохон. — Бугунги кунда шу сўзларнинг нечоғлик тўғри эканлигига амин бўлдим. Сабаби 1991 йилдан буён қилган саъй-ҳаракатларимиз ҳозирда ижобат бўлаяпти. Кўплаб инсонларнинг, албатта буюртмачиларимизнинг ишончини оқлаяпмиз. Оддий тикувчилик бўлимидан хусусий корхонага айланишнинг ўзи бўлгани йўқ. Тикилаётган кийимларнинг чоки яхши чиқиши учун унга яхши тикув машиналари керак. Шу боисдан биз ўз имкониятимиздан келиб чиққан ҳолда, бошқа юртлардан эмас, одамлардан тикув машиналари сотиб олдик. Энг аввало маблағ жамғариш мақсадида кичкинагина дўкон очдик. Бу ишда ота-онам, ака-сингилларим ва ҳамкасбларим яқиндан ёрдам беришди. Фақат бир хил ишга эмас, одамларга нафи тегадиган ишларни кўпроқ қилиш кераклигини тушуниб етғанимдан сўнг, цехимиз ёнида кичкинагина чойхона ҳам очдик. Мавсумий тўй либосларини ижарага бериш бўлимимиз ҳам ишлаб турибди. Биз эгаллаб турган бинонинг ёнидан Акмал Икромов тумани халқ банкининг бўлимини очишга ҳозирлик кўрилмоқда. Телевизор ва радио аппаратураларини таъмирлаш кичик устахонаси ҳам доимо одамлар хизматида.

Мана яқинда ишбилармонлар манфаатини кўзлаган мақсадда Тошкент шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ташкил этилди. Туманимиз тадбиркорлари бамаслаҳат иш тутиб, шу палатанинг туман бўлимини ташкил этишга ва унда кўпроқ ишбилармонлар билан консалтинг ва аудиторлик иш услубларини ривожлантиришга келишиб олдик. Бизнинг таклифларимизни Акмал Икромов тумани ҳокими ҳам қўллаб-қувватладилар. Бундан кейин ҳам баҳамжиҳатлик билан ишласак, республикамиз иқтисодиётини ривожлантиришга оз бўлсада ҳисса қўшган бўламиз.

«Дилфуза» хусусий тикувчилик корхонасида ўз касбининг устаси бўлган ишчи-хизматчилар меҳнат қилишади. Улар орасида моҳир тикувчилар сифатида Хосият Аҳмедова, Галина Капронова, Наташа Поросенкова, Алфина Усмонова ва Марина Давидёноклар тан олинган. Бу тикувчилар барча ёшдаги онахон ва отахонларга, болаларга кийим тикиш билан бирга, уларни таъмирлаб беришга ҳам қодирдирлар.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

***СУРАТДА:** «Дилфуза» тикувчилик хусусий корхонасининг тикувчилари янги моделдаги костюмнинг ўлчамини кўришмоқда. (чапдан иккинчи корхона раҳбари Барно Шерматова).*

Засим Соколов олган сурат.

Транспорт ва йўловчи

ҲАР ТОМОНЛАМА ҚУЛАЙ

Шаҳримиздаги кўплаб транспортлар қатори электр транспортининг фаолияти ҳам тобора ривожланиб бормоқда. Айниқса кейинги вақтда юртимизга келтирилаётган чет эл трамвай-троллейбуслари фикримиз далилидир. Бу транспортнинг экологик жиҳатдан фойдали томонлари кўплиги, шунингдек шовқинсиз юриши кўплаб ҳамшаҳарларимизнинг эътиборини қозонмоқда...

— Ҳозирги кунда фақат Тошкентда эмас, балки республикамизнинг 8 та шаҳрида троллейбус қатнови йўлга қўйилган, — дейди Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи Ҳуснитдин Маҳкамов. — Уларнинг ҳар томонлама қулайлигидан ва айрим эҳтиёт қисмларни тежаш имконияти бўлганлигидан бу транспорт воситаларини кўпайтиришга ҳаракат қилаяпмиз.

Биргина Тошкент шаҳрида 424 та трамвай ва 354 та троллейбуслар ҳамшаҳарларимиз хизматидадир. Бу электр транспортларини 68 та подстанциялар ёрдамида электр қуввати билан таъминлаб турилади.

Кейинги икки йил ичида 57 та трамвай ва 159 та троллейбуслар Чехия давлатидан келтирилди. Шу муносабат билан ҳаракатдаги йўналишларга ўзгартишлар киритилиб, қўшимча маршрутлар фойдаланишга топширилди. Масалан, метронинг Беруний бекатидан Қорақамиш 1/2 даҳасигача 18-йўналишдаги трамвай фойдаланишга топширилди. 18, 24, 26-йўналишдаги троллейбуслар ҳаракатига ўзгартишлар киритилди.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитидан келиб чиққан ҳолда ички имкониятларимизни ўрганиб, керакли эҳтиёт қисмларни четдан эмас, балки ўзимизда тайёрлаш имкониятига ҳам эга бўлаяпмиз. 243-Тошкент авиатаъмирлаш заводи ҳамда Энгельс шаҳридаги троллейбус ишлаб чиқариш акциядорлик жамияти билан ҳамда «Тошшаҳарйўловчитранс» — давлат уюшмаси ҳамкорлигида «Тролза - Авиаз» қўшма корхонаси ташкил этилди. Бугунги кунда бу корхона троллейбусларни таъмирлашни жадал олиб боришаётир.

3-трамвай-троллейбус депоси қошидаги «Файз» қўшма корхонаси ёрдамида эса 136 турдаги эҳтиёт қисмлар тайёрланаяпти ва таъмирланмоқда.

Кўп вақтдан буён қилинган саъй-ҳаракатларимиз эвазига мана яқинда «Жанубий вокзал» — «Ёшлик» шаҳарчаси оралиғида қатновчи 8-троллейбус йўналиши фойдаланишга топширилди. Бу йўналиш 14,8 километрни ташкил этади. Бундан ташқари Амир Темур майдонидан Қўйлиқ даҳасигача лойиҳалаштирилган йўналиш бўйича ишлар олиб борилаяпти. Бу 18 километрни ташкил этади.

Янги йўналишлар очилиши ва янги трамвай-троллейбусларнинг қабул қилиниши жараёнида ҳайдовчилар, таъмирловчиларнинг етишмаслиги муаммоси туғилганди. Бу муаммо ҳам тобора ўз ечимини топмоқда. Ишлаб чиқариш бирлашмамиз қошида ва 23-ҳунар-техника билим юртида шу кунгача 795 нафар ҳайдовчи ва 499 нафар электр транспортини таъмирловчи мутахассислар тайёрланди. Ҳозирги кунда ҳам трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг ўқув марказида ва ҳунар-техника билим юртида қайта ўқитиш, малакали мутахассислар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратилган.

Анвар ШАРИПОВ.

Яқинда «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни Соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб бир неча нашрий туҳфалар тайёрлади. Шулардан бири архитектура доктори Пўлат Зоҳидовнинг ўзбек, рус ва инглиз тилларида чоп этилган «Темур даврининг меъморий қаҳкашони» китобидир. Изчиллик билан олиб борилган тадқиқотлар замирида яратилган ушбу ноёб илмий асар муаллифи Соҳибқироннинг ўз даврида меъморчиликка бўлган муносабатини қуйидагича изоҳлайди.

СОҲИБҚИРОН — МЕЪМОРЛАР ҲОМИЙСИ

«Бизнинг қудратимизга ишонмаганлар биз қурган обидаларга назар ташласинлар». Бу сўзлар Шаҳрисабздаги машҳур Оқсарой пештоқи китобчасидаги улкан кошинкорий битик экан. Дарвоқе сарой қурилганидан қарийб бир аср кейин Шаҳрисабзда бўлган Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳайрат билан айтганидек, «Мунча олий тоқ оламда кам нишон берурлар. Дерларким, Кисро тоқидин бу бийикроқдур». «Темур тузуклари»да ўқиймиз: «Ҳар бир шаҳарда масжидлар, мадрасалар, хонақоҳлар қуришни, йўловчи мусофирлар учун йўл устига работлар бино қилишни, дарёлар устига кўприклар қуришни буюрдим». Бошқа бир ўринда Соҳибқирон таъкидлаб ўтади: «Яна амр этдимки, катта-кичик ҳар бир шаҳарда, ҳар бир қишлоқда масжид, мадраса бино қилсинлар, фақиру мискинларга лангархона солсинлар, касаллар учун шифохона қурдирсинлар ва уларда ишлаш учун табиблар тайинласинлар. Ҳар бир шаҳарда дорул-аморат ва дорул-адолат қурсинлар».

Ҳазрат Амир Темур мисли кўрилмаган жасорат билан ўз даврининг катта давлатини ташкил этиш жараёнида икки мўътабар кўҳна шаҳарни пойтахт — доруссалтана атаб, уларнинг «мартабасига зебу зийнат берди». Дастлаб она шаҳри Шаҳрисабзни, кейинроқ Самарқандни доруссалтана сифатида ардоқлаб обод қилди. Меъморий қиёфаси ва кўркини беқиёс баланд даражага кўтарди, шаҳарлар довруғини дунёга таратди. Бундай оламшумул бунёдкорлик ишларида ижодкор меъморларга ҳомийлик қилди. Уларга бош-қош бўлиб, кўпинча бўлғуси бино режаларини ўзи тузиб берди. Меъморлар қаторида танловлар ўтказиб, энг яхши лойиҳаларни ўзи танлаб олди.

Яна Соҳибқирон сўзларига эътибор беринг: «Муҳандислар, меъморлар билан олий иморатлар барпо этиб, боғу бўстонларнинг лойиҳа тарҳини чиздирдим».

Тарихий солномаларда Ҳазрат Амир Темурнинг Самарқанддаги Масжиди жоме тамал тошини ўзи қўйганлиги, Боғи Дилкушо ўртасидаги ажойиб кўшк лойиҳасини ўзи танлаб олгани ва қурилишни ўзи ташкил қилгани қайд этилган. Туркистон шаҳридаги улуғвор Аҳмад Яссавий хонақоҳ — мақбараси лойиҳасини шахсан ўзи тасдиқлаб, бинонинг тамал тошини ҳам қўйгани маълум.

Ҳазрат Амир Темурнинг меъморий бунёдкорлик соҳасидаги улкан мероси деярли ўрганилмаган. Ҳатто архитектура тарихида бу ҳақда нотўғри ва чалкаш фикр ва хулосалар айтилган. Самарқанддаги Шоҳизинда, меъморий некрополи, Масжиди Жоме, Гўри Амир, Оқсарой, Ишратхона — Дилкушо кўшки, Туман оқа хонақоҳи, Чўпонота, Руҳобод бинолари, Шаҳрисабздаги Оқсарой Дорус-сиёдат ва Дорут— тиловат меъморий мажмуалари, Туркистондаги Аҳмад Яссавий хонақоҳ-мақбараси каби бетакрор, ҳар бири ажойиб санъат дунёси бўлган ноёб иморатлар сўзимизнинг яққол далилидир.

Амир Темурнинг шаҳарсозлик соҳасидаги улкан бунёдкорлик ишлари ҳам ҳар жиҳатдан ибратлидир. Соҳибқироннинг меъморий бунёдкорлиги Марказий Осиё архитектураси тарихида мислсиз порлоқ, ёрқин давр очдики, унинг таъсири ҳануз сезилиб турибди. Хусусан Темурийлар даврида Самарқанд, Ҳирот, Машҳад, Балх каби қатор шаҳарларда ажойиб меъморий мажмуалар яратилдики, буларнинг ҳаммаси Амир Темур бошлаган буюк меъморий юксалишнинг бебаҳо маҳсулидир.

Архитектура - давр кўзгусидир. Амир Темурнинг хусусан архитектура-меъморчилик санъатини юксакликка кўтариб архитектура тарихида янги давр очганини жаҳон эндигина тўла тан олмоқда. Беқиёс бунёдкорликни кузатган машҳур рус олими академик В. Бартольд «мусулмон архитектурасидаги энг яхши даврлардан бири» деб юксак баҳо бергани бежиз эмас. Мустақиллик туфайли маданий меросни ўрганишда кескин ўзгариш бўлди, десак хато бўлмайди. Ўтмиш ёдгорликларига, қадриятларга нисбатан муносабат ўзгариб бормоқда.

«Темурийлар ренесанси», «Темур даврининг меъморий қаҳкашони» китобларининг чоп этилиши ҳам янги тадқиқотларнинг дастлабки натижасидир. Бу соҳада қилинадиган ишлар ҳали жуда кўп.

Амир Темур даври меъморий бунёдкорлигининг гувоҳи тарихнавис Ибн Арабшоҳ «Обидаларимиз авлодларга бизнинг кимлигимиздан дарак берадилар», деб ўша давр кўтаринки руҳини ифода этган экан. Дарвоқе, меъморий қадриятлар халқимизнинг бебаҳо бойлиги, фахр-ғурури, келажаги буюк давлатнинг янги биноларини бунёд этишда меъморий меросимиз ҳам янги ижодий парвозларга замин бўлишига ишончимиз комил.

1996 йил — Амир Темур йили

ЯНГИ АСАР, ЯНГИ МАЪЛУМОТЛАР

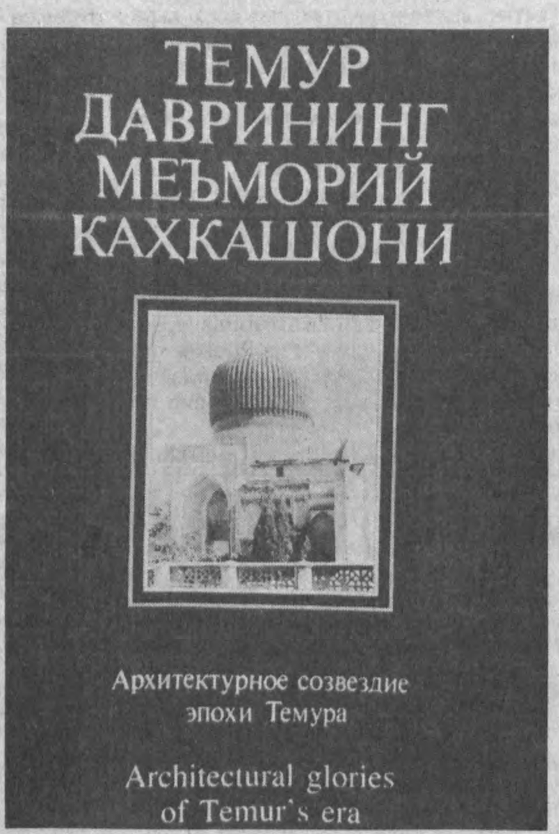

БИБИХОНИМ МАҚБАРАСИ БЎЛГАНМИ?

«Темур даврининг меъморий қаҳкашони» китобини кўздан кечирган одам фақатгина Соҳибқирон қурдирган обидалар, ўша давр меъморчилиги ҳақида маълумотларнигина олмайди. Муаллиф ўз илмий изланишлари натижасида ўша даврнинг ҳали кўпчиликка маълум бўлмаган сир-асрорларини очганини баён этган. Олимнинг айрим хулосалари кишини ҳайрон қолдиради. Ана шундай ғалати хулосалардан бири Бибихоним мақбараси ҳақида. Пўлат Зоҳидовнинг ёзишича Бибихоним мақбарасига Амир Темур хотинларидан бири бўлган Саройлмулкхоним, яъни Бибихонимнинг ҳеч қандай алоқаси йўқ экан. Ушбу мақбара Соҳибқироннинг бошқа хотини, саройда «Кичик она» номини олган Туман оқа учун қурилган. Туман оқа Сароймулкхонимнинг жияни бўлган. Бу ҳақда Кастилия элчиси Рюи Гонзалес де Клавихо ўз асарларида баён қилган.

Ушбу мақбара рўпарасида Сароймулкхоним қурдирган масжид бўлган. Бу ерда барча шаҳзодалар тарбияланишган. Балки шунинг учун мақбарага ҳам Бибихоним номи бериб юборилгандир, деган хулосалар ҳам йўқ эмас. Тўғри, мақбарадан аёл кишининг жасади топилган. Лекин антропологлар жасад ёш аёлники, дея эътироф этишган. Сароймулкхоним эса анча умр кўриб вафот этган.

Яна бир ғаройиб маълумот. Шоҳи Зинда мажмуига кирувчи Қўш гумбаз ҳозиргача Қозизода Румий мақбараси дея аталарди. Илмий-тадқиқот натижаларига кўра бу обида аслида Амир Темур хонадонига тегишли малика Ўлжой Туркан оқо мақбараси экан. Қолаверса, бу ердан эркак кишининг эмас, балки аёл кишининг жасади чиққан.

Маълумки, Амир Темур Самарқанд атрофида Боғи Чинор, Боғи Шамол, Боғи Дилкушо, Боғи Беҳишт, Боғи Нав, Боғи нақши Жаҳон, Давлатобод, Боғи Зоғон каби боғлар қурдирган. Ҳозиргача ана шу боғлардан ҳеч бири сақланиб қолмаган, деб ҳисобланарди. Лекин ҳозирда Самарқанд яқинидаги Ишратхона обидаси аслида «Боғи Дилкушо» даги «Дилкушо кўшки»нинг худди ўзи экан.

Хўш, нима учун ушбу обида Ишратхона дейилади? Бундан беш-олти йил муқаддам ойнаи жаҳонда мазкур мақбара номи ҳақида сўз борганида бир олим «Ишратхона эмас, асли Ашратхона, «Ашк» — кўзёш дегани, Темур жангга кетганда маликалар шу мақбара ичида кўзёш тўкишган» дея изоҳ берган эди. Гарчи мақбара номи ҳозирги даврда салбий маъно касб этса-да, ҳақиқатан ҳам асл номи Ишратхона эканини тан олиш керак. «Ишрат» сўзи ўша замонда дам олиш, ҳордиқ чиқариш, кўнгил ёзиш маъноларида ишлатилган.

«Ишратхона»да темурийлар жангу жадаллардан сўнг ҳордиқ чиқариб кўнгил ёзишган, ўйин-кулги авжида бўлган. Заҳириддин Бобур ҳам ўз ғазалларидан бирида «Кетур соқий шароби нобким ишрат замонидур», яъни эй соқий, шароб келтир, кўнгил очайлик деган.

Тарих — бу ўтган замон воқеаларининг шунчаки тафсилоти эмас, балки ўша воқеаларни таҳлил этиш, муносабат билдириш, уларни тадқиқ этиш натижасида чиқарилган турлича хулосалар мажмуидир. Тарих шуниси билан ҳам қизиқарли. Амир Темур даврига оид воқеа-ҳодисалар ҳали кўп тадқиқ этилади, янгича қарашлар, хулосалар билдирилади. Бунга биз юқорида сўз юритган «Темур даврининг меъморий қаҳкашони» илмий асаридаги янги маълумотлар мисол бўла олади.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Истиқлол ва ўз-ўзини бошқариш

МАҲАЛЛА: КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

Мустақиллик туфайли даврнинг синовларидан муваффақиятли ўтиб, халқимизнинг руҳиятига чуқур сингиб кетган анъаналар янгича мазмун билан бойитилмоқда. Жумладан, бугунги кунда кичик ватан мақомини олган жамоа — маҳалла ҳам шундай жараённи ўз бошидан кечирмоқда.

Ўз давлат мустақиллигимизни қўлга киритганимиздан сўнг бу масала Президентимиз И. А. Каримовнинг доимий диққат-марказида бўлиб келмоқда. Юртбошимиз ўзининг маърузалари, нутқларида ва суҳбатларида кўп минг йиллик тарихга эга бўлган маҳалла — жамоа бошқарувининг янги жамият қуришдаги аҳамиятини алоҳида таъкидлаб келаётгани бежиз эмас.

Дарвоқе, маҳалла деганда ватан ичра ватан бўлган муқаддас бир маскан кўз олдимизга келади. Шу маскан замирида бизнинг узоқ йиллик ўтмишимиз, қиёфамиз, ўзлигимиз аниқроқ намоён бўлади. Лекин афсуски, қадимда маҳалла қандай таркиб топгани, қандай идора этилгани, унинг шакллари ҳақида аниқ маълумотларга эга эмасмиз. Қолаверса, маҳалланинг келиб чиқиш тарихи, унинг жамият ҳаётидаги мавқеига бевосита бағишланган махсус илмий-назарий тадқиқотлар ҳам етарли эмас. Гарчи маҳалланинг жамиятдаги роли, мавқеи махсус равишда қонунлаштирилмаган, ёзилмаган бўлса ҳам, унинг бағрида ҳукм сурган муносабатлар, ижтимоий қадриятлар одат тусига айланиб кетган. Шу боис халқнинг онги, шуурига маҳалла орқали ўтказилган маънавий-руҳий таъсирлар амалдаги қонунлардан кўра кучлироқ самара берган.

Суҳбатдошимиз Кабир ота Комилов 85 ёшдан ошди. Бу киши кўп йиллардан бери Юнусобод туманидаги «Янгиариқ» маҳалласига оқсоқол (раислик) қилиб келади. Ушбу маҳалла 1994 йилда мамлакатимизда биринчи марта ўтказилган «Энг намунали маҳалла» республика кўрик-танловида ғолиб бўлган эди. Бу бежиз эмас. Мазкур маҳаллада бугунги кунда жуда ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

— Кабир ота, кўп йиллардан бери амалиётчи олим сифатида маҳалла ишлари билан шуғулланиб, бу жараённи тадқиқ этиб келасиз. Суҳбатимизни маҳалланинг тарихи, унинг келиб чиқишидан бошласак. Сизнингча, маҳалла деганда қадимда нимани назарда тутилган ва маҳалла қандай таркиб топган?

— Маҳалла жуда узоқ тарихга эга. Тарихий манбаларда маҳалланинг келиб чиқиши ҳақидаги маълумотлар деярли учрамайди. Маҳалла деганда аввало катта оила назарда тутилган. Кейинчалик катта бир оила ёки бир неча оилаларни ўзига бирлаштирган ҳудудий жамоа тушунилган. Маҳалла фуқароларнинг ташаббуси билан ташкил этилган тарихий жамоадир, дейишга тўла асосимиз бор. Тарихий адабиётлар, манбаларда ҳам маҳалланинг кўп минг йиллик тарихга эга эканлигидан гувоҳлик беради. Жумладан, тарихчи олим Наршахий «Бухоро тарихи» асарида Бухорода 1100 йил илгари бир қанча маҳалла бўлганлигини қайд этиб ўтган.

— Маҳалла қадимдан ўзига хос жамоа бошқаруви сифатида фаолият кўрсатган. Унинг ўзига хос ички тартиби, қоидалари, ёзилган ва ёзилмаган қонунлари бўлган экан...

— Маҳалла қадимда маҳаллий ҳокимиятнинг ўзига хос бир шакли, кўриниши тарзида фаолият кўрсатган. Маҳаллани бошқариш жамоатчилик асосида олиб борилгани бежиз эмас. Жамоани бошқариш учун маҳалладаги энг обрўли кишилардан оқсоқол сайланган. Айни пайтда маҳаллани бошқариш ишлари ўзига хос тартиб, қоидалар орқали амалга оширилган. Жамоатчилик фикри билан бошқариладиган тартиб-қоидаларга шу ҳудудда истиқомат қилаётган барча кишиларнинг қатъий риоя қилишлари шарт қилиб белгиланган. Бу ўринда шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, оқсоқолларнинг, жамоатчиликнинг фикри ва йиғилиш қарори ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган.

— Маҳалла халқ ҳаётига қанчалик таъсир кўрсатганлиги ҳақида ҳам қисқача гапириб берсангиз.

— Қадимда маҳалла ҳудудида ҳукм сурган ижтимоий муҳит унинг аҳлига ҳам катта таъсир кўрсатган. Жумладан, маҳалланинг ички тартиб, қоидалари гарчи ёзилмаган бўлса-да, лекин ҳамма учун бирдек қонуний бўлган. Кишилар ўзларининг ижтимоий, амалий фаолиятини белгиланган муайян қоидалар, тартиблар асосида амалга оширишган. Маҳалла доирасидаги урф-одатлар, анъаналар, қадриятлар унинг аҳли ҳаёт фаолияти, ҳис-туйғулари ва кайфиятига катта таъсир кўрсатган. Бугун бизга энг керакли бўлган жамоатчилик муносабатлари — ўзаро ҳамкорлик, бирдамлик, ўзаро ёрдам, ҳурмат, аҳиллик ҳис-туйғуларининг кенг ривожланишига катта имкониятлар яратган. Наврўз, Ҳосил байрами, диний байрамлар ва бошқа тадбирларни ўтказишда маҳалла аҳли бир тан, бир жон бўлиб, ўз имкониятларини намоён этган. Ночор кишиларга ёрдам бериш, ҳашар анъанаси кенг қўлланилган. Оилаларнинг мусибатли кунлари бундай кишиларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатилган. Тўйлар, қувончли кунлар бирга баҳам кўрилган. Шунингдек, умумий хавф-хатарнинг олдини олишда, душманга қарши курашда маҳалла орқали кишиларнинг бирлиги, жипслиги таъминланган.

— Маҳалланинг ички тартиб, қоидаларига қатъий риоя қилмаган айрим шахслар, «қонунбузарлар»га нисбатан қандай чора қўлланилган?

— Юқорида ҳам айтганимдек, маҳалланинг қоидалари ҳамма учун бирдек амал қилган. Шу боис ушбу қоидалар, тартибларга риоя қилмаган, мавжуд қонунларни бузган кишиларга жамоатчилик йўли билан жиноятининг даражасига қараб тегишли чоралар кўрилган. Масалан, хоинлар, кўрқоқлар, юртга хиёнат қилган шахслар олий жазога ҳукм этилган. Жамоатчилик бошқаруви даврида ҳокимият халқ йиғинида бўлган ва ҳукм ҳар доим жамоа тарзида чиқарилган. Маҳаллада жамоатчилик анъаналари руҳи кучли намоён бўлганлигини далилловчи мисоллар кўп.

— Ўтмишда маҳалланинг умумий мулки бўлганми?

— Ҳа, бўлган. Масалан, ҳар бир маҳалланинг кўкаламзорлаштирилган жамоат маркази (ҳозирги маънодаги гузар), масжиди, чойхонаси, маҳалла аҳлининг тўй-маърака, маросимларга ишлатиладиган зарур умумий мулки бўлган. Айрим жойларда бир қанча маҳалла учун хизмат қиладиган умумий марказ — маҳалла гузари ҳам мавжуд эди. Маҳалла гузарида масжиддан ташқари ҳунармандчилик устахоналари, чойхона, новвойхона, боққоллик дўконлари ва бозорча фаолият кўрсатган.

Шунингдек, маҳалланинг ҳудудидан оқиб ўтадиган ариқлар, сув ҳавзалари, ҳовузлар, кўча-кўйлар ҳам умумники саналган. Ҳар бир маҳалла аҳли шу ҳудуддаги кўча-кўйлар, ариқлар ва ҳовузларни тоза, озода сақлаш мажбуриятини олган. Бу қоидаларга риоя қилмаган баъзи кишиларга нисбатан тегишли жазо чоралари кўрилган.

Маҳалланинг ўз қабристони ҳам бўлган. Бундай имкониятга эга бўлмаган маҳаллаларнинг шаҳар қабристонида ўз улуши — қисми — хилхонаси мавжуд эдики, маҳалла аҳли муайян ажратилган жой учун жавобгарлик ва соҳиблик ҳиссини туйган.

— Маҳаллада вафот этган кишиларнинг мол-мулки, уй-жойлари қандай тақсим қилинган?

— Отадан мерос қолган мол-мулк, уй-жой фарзандларига шариат қонун-қоидаларига мувофиқ тарзда ворислик асосида тақсимлаб берилган. Фарзанди бўлмаган кишиларининг мол-мулки, уй-жойлари аввало энг яқин қариндош-уруғларига берилган. Қариндош-уруғлари ҳам бўлмаган ҳолларда мерос қолган мол-мулк, уй-жой маҳалла йиғинида кўриб чиқилиб, муҳтож кишилар ихтиёрига бериларди.

— Маҳалладаги ҳовли-жойни сотишда қандай тартиб, қоидаларга амал қилинган?

— Маҳалла ўз ҳудудидаги ҳовли-жойларни олди-сотди ишларига бевосита аралаша олган. Масалан, урф-одатларга кўра сотилаётган жой энг аввало тўрт яқин қўшнига, яқин қўшнилар олмаган тақдирда эса маҳалладошларга, қолаверса қариндош-уруғларга сотилган.

— Уй соҳиби ўз ҳовли-жойини бошқа маҳаллада истиқомат қиладиган истаган кишисига сотишга ҳақли бўлганми?

— Ҳа, бундай имтиёзлар берилган. Фақат шу маҳалладан уй-жойни сотиб олиш учун харидор чиқмаган тақдирдагина бунга йўл қўйилган.

Мантиқан кўриниб турибдики, қадимда жамоатчилик бошқарувининг мавқеи жуда баланд бўлган.

— Инсоният тарихига назар солганимизда, кишилик жамияти ривожланган сайин бошқарувнинг жамоатчилик шаклининг нуфузи борган сари камайиб, маҳалла-жамоа бошқаруви доирасида олиб бориладиган ишлар ҳам жамиятнинг тараққиётига мос равишда тобора торайиб борганлигини кузатиш мумкин. Бунинг сабаби нимада деб ўйлайсиз?

— Инсоният цивилизациясининг дастлабки босқичларида ҳақиқатан ҳам бошқарувнинг жамоа шакли устунлик қилган ва бу ўша даврдаги иқтисодий, сиёсий, тарихий шарт-шароитлар доирасида олиб борилган. Жамият ривожланиб борган сайин унинг бағрида етилиб борган иқтисодий-ижтимоий, сиёсий, ҳуқуқий муносабатлар ҳам муттасил ўзгариб турган. Бу ўзгаришлар жамиятни бошқариш ишларига ҳам ўз таъсирини кўрсатган. Яъни базисга қараб устқурма ҳам ўз шаклларини ўзгартириб борган. Давлат маҳаллий жамоа бошқарувини иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий жиҳатдан чеклаб қўя бошлаган. Юзага келган янги ижтимоий муносабатлар бу бошқарув усулларининг кенг кўламда ривожланиши учун имкон бермаган. Лекин қанчалик бўлмасин, кишилар турмушга чуқур сингиб кетган анъаналар, урф-одатларни унутиб юборишмаган. Бу анъаналар гарчи тор доирада бўлсада қўлланиб келинган. Маҳаллачилик удумлари, анъаналари гарчи ёзилмаган, қонунлаштирилмаган бўлса-да, халқнинг онг-шуурида, руҳиятида узоқ йиллар яшаб келган. Яъни одат тусини олган. Янги демократик жамиятни бунёд этишда халқнинг руҳиятига сингиб кетган анъаналардан самарали фойдаланиш лозимлигини ҳар биримиз сезиб турибмиз. Айни пайтда уларнинг меваларидан баҳраманд бўляпмиз.

— Чор Россияси томонидан юртимизнинг босиб олиниши маҳалла, жамоа бошқарувига қандай таъсир кўрсатган?

— Аввало, бу таъсир масалалари бизда ҳали махсус чуқур ўрганилмаган. Чор Россияси Тошкентни босиб олгунга қадар шаҳарда Чор ҳокимлик тизими мавжуд эди. Тошкент ҳудудий жиҳатдан тўрт — Бешёғоч, Кўкча, Себзор, Шайхонтоҳур даҳаларига бўлинган бўлиб, маҳаллалар маъмурий жиҳатдан даҳаларга бўйсунарди. Бу даврда маҳаллий ҳокимият даҳалар орқали маҳаллалар билан боғланган. Юзбоши, мингбошилар маҳаллий ҳокимият вакили сифатида иш юритишган. Уларни халқ сайлаган.

Чор ҳукумати вакиллари бу жараённи атрофлича ўрганиб чиқиб, бошқарувнинг бу шаклларидан ўз манфаатлари йўлида фойдаланишган. Шу

Ўзбекистон ва жаҳон

«ИПАК ЙЎЛИ МЕРОСХЎРЛАРИ»

кўргазмаси Ғарбни ҳайратга солмоқда

Ўтган йилнинг ноябрь ойида Германиянинг Штутгарт шаҳрида Ўзбекистон тарихи ва қадимий маданиятига оид «Ипак йўли меросхўрлари» кўргазмаси очилган эди. Куни кеча Ҳамза номли Санъатшунослик институтининг катта илмий ходими Камол Шораҳмедов ана шу кўргазмадан қайтиб келиб, ўз таассуротларини ўртоқлашди.

— Штутгартдаги Линден музейи Европада энг катта музей ҳисобланиб, уни граф Линден бунёд этган. Ана шундай нуфузли масканда қайсидир давлатнинг тарихи ва маданиятига оид кўргазма ташкил этилиши музейнинг кўп йиллик тарихида илк воқеадир. Шунинг ўзи ҳам хорижий давлатларнинг юртимизга бўлган қизиқиши нақадар юксаклигини кўрсатиб турибди. Кўргазмада бир неча бўлинмалар мавжуд. Шулардан бири фотография бўлимидир. Маълумки, асримиз бошида юртимизга дастлабки фототехникани немислар олиб кирган эди. Ушбу бўлимга ўша даврдаги ўзбеклар турмуш тарзини акс эттирувчи фотосуратлар қўйилган. Халқ амалий санъати бўлимидан эса асримиз бошида ёки ўтган асрларда халқимиз кундалик турмушида қўлланган уй-рўзғор буюмлари, кийим-кечаклар, маданиятни акс эттирувчи ноёб буюмлар, хусусан аёлларнинг қимматбаҳо зеб-зийнатлари, тангалар, чолғу асбоблари, қўлёзма асарлар кабиларнинг ўзи ёки сурати ўрин олган. Ушбу антиквар жиҳозларнинг барчаси бир неча йиллар давомида дунёнинг турли жойларидаги шахсий коллекциялар ёки музейлардан йиғилган бўлиб, уларнинг ҳаммаси қадимийдир. Албатта ушбу кўҳна маданиятимиз осори атиқалари орасида институтимиз томонидан олиб борилган буюмлар ҳам бор.

— Ушбу кўргазмага Германияда қай даражада эътибор бўлди?

— Ростини айтсам, «Ипак йўли меросхўрлари» кўргазмаси очилган кундан бошлаб то ҳозиргача Линден музейига киришга навбат кутиб турганларни кўриб ҳайрат аралаш қувонч ҳиссини туйдим. Кўргазмага келганларнинг музей ходимларига юртимиз осори атиқаларига оид саволлар билан тез-тез мурожаат қилишлари, қадимий буюмларга қўл теккизиб кўришга интилишлари уларнинг халқимиз маданияти тарихига қизиқишлари нақадар юксаклигини кўрсатди. Ҳатто бир сафар кўргазмага келган кўзи ожиз одамнинг музей мутахассиси етагида барча булимларни айланиб чиқиш жараёнида унга қўйилган кўҳна буюмларни сўз билан тасвирлаб беришни сўрагани, қўл билан ушлаб кўрганининг гувоҳи бўлдим. Яна бир нарсани айтиб ўтишим лозим. Кўргазманинг миниатюра бўлимида ҳозирда ушбу соҳада баракали ижод қилаётган Шомаҳмуд Муҳаммаджоновнинг шахсий кўргазмаси очилди.

Бу ерга келганлар Шарқ тасвирий санъатининг ушбу туридан завқланиш билан бирга, санъаткорнинг миниатюра тарихи, мактаблари, қоғоз ва бўёқ тайёрлаш технологиялари, каллиграфия, асарни китоб ҳолига келтириш ҳақидаги маърузаларини катта қизиқиш билан тинглашди. Дарвоқе, кўргазманинг Штутгартдаги муддати охирлаб қолди, тез кунларда у Ғарбий Берлинга кўчади, яна олти ойдан сўнг эса Голландиянинг Роттердам шаҳрига.

— Кўргазмага қўйилган буюмлар орасида сизни ҳайратга солган буюмлар учрадими?

— Мени кўргазмада кўп нарса ҳайратга солди. Улардан бири қўқон аравадир. Музей мутахассислари бундай аравани юртимиз бўйлаб кўп излашган. Ниҳоят Хоразм вилоятининг қайсидир чекка қишлоғидаги молхонада сомонлар остидан топишган ва эгасини рози қилиб (сотиб олиб) музейга олиб кетишган. Ҳозир ўша қўқон арава махсус жойдан ўрин олган. Кўргазмада яна ҳақиқий бозорни кўрдим. У Шимолий Афғонистоннинг ўзбеклар яшайдиган ҳудудидан кўчириб келтирилиб, қандай бўлса шундайлигича қайта қурилган. Ҳақиқий бозорнинг ўзгинаси, фақат одамлари йўқ. Худди шундай усулда кўчириб ўтказилган ўзбек чойхонасини ҳам кўриш мумкин бу ерда. Кўргазмада яна чопонга ўхшаш устки кийимни кўрдим, бундай кийим жаҳонда бор-йўғи учта экан. Мени кучли ҳаяжонга солган нарса Шарқнинг машҳур мусаввири Камолиддин Беҳзод асарлари тўпламининг асл нусхаси бўлди. У Британия музейидан катта пул эвазига келтирилган. Кўргазма тугагач яна жойига олиб борилиб қўйилади.

— Кўриниб турибдики, ушбу кўргазмани ташкил этишга катта маблағ сарф бўлган. Балки бунинг замирида моддий манфаатдорлик ётгандир.

— Ҳақиқатан ҳам «Ипак йўли меросхўрлари» кўргазмасини ташкил этишга жуда катта пул харжланган. Бундай масъулиятни Германиянинг машҳур фирмаси бўлган «Даймлер-Бенц» ўз зиммасига олган. Лекин музей пул ишлайдиган жой эмас, балки маънавият масканидир. Буни Ғарбда яхши билишади, қолаверса улардаги бойлик тушунчаси биздагига нисбатан ўзгачароқ. Қадимий буюмлар, осори атиқалар, тарихий ҳужжатлар, суратлар, тасвирий санъат асарлари, ота-боболардан қолган оддий уй-рўзғор буюмлари улар назарида ҳақиқий бойликдир. Уларни харид қилиш учун пулни аяшмайди. Чунки вақт ўтган сари қадимий буюмнинг қиймати ошса ошадики, аммо камаймайди. Одамлар коллекциялари билан фарқланишни ёқтиришади.Ўзлари сақлаб келаётган кўҳна буюмга бирор шикаст етса, катта маблағ сарфлаб бўлсада таъмирлашади. Ваҳоланки, уни таъмирлашга кетган пулга ана шундай буюмдан ўнтасини сотиб олиш мумкин. Кўргазма ҳақида гапирадиган бўлсак, тўғри, музейга одамлар пул тўлаб киришади. Лекин мижозлардан тушган пул кўргазма ташкил этишга сарфланган маблағ олдида ҳеч нарса эмас. Бу пул музейнинг моддий эҳтиёжларига сарфланса керак. «Даймлер-Бенц» фирмасининг мақсади эса одамларга маънавий озиқа бериш бўлиб, у кутилгандан ҳам ортиқ натижа берди. Хорижий мамлакатларда юртимиз тарихий маданиятига бўлган қизиқишнинг тобора ортиб бораётганидан бизнинг ҳам бошимиз кўкка етмоқда.

Абдумажид АБДУРАҲИМОВ
суҳбатлашди.

Бизнинг суҳбат

ИЗЛАНУВЧАНЛИК РУҲИ ҲУКМРОН

Сўнгги пайтлар республикамиз театр санъати соҳасидаги ижобий силжишлар хусусида сўз кетганда мутахассислар ва мухлислар Муқимий номидаги ўзбек Давлат мусиқали театридаги ижодий жараён хусусида қониқиш ҳисси билан фикр билдирмоқдалар. Мазкур театр ижодий жамоаси саъй-ҳаракатлари, ижодий изланишлари маҳсули бўлмиш «Девона», «Бу қандай бало?» спектакллари театр жамоатчилигининг жиддий қизиқишига сабаб бўлмоқда. Шу муносабат билан мухбиримиз театр директори Абдушукур Шомуротовга бир неча савол билан мурожаат қилди.

— Абдушукур Ғаниевич, театрдаги бугунги ижодий муҳит ҳақида икки оғиз сўзлаб берсангиз.

— Театрдаги бугунги ижодий муҳит ҳар қачонгидан ҳам яхши. Ижодий жамоамизнинг аксарият қисмини ёшлар ташкил этади. Шу боис ҳозир театрда ишчанлик, изланувчанлик, ғайрат-шижоат руҳи ҳукмрон дея баралла айтиш мумкин. Сўнгги даврда яратилган спектаклларимизни томошабинлар зўр қизиқиш, ўзига хос завқу шавқ билан кутиб олдилар. Бундан руҳланган ижодий жамоамиз яна қизиқарли, таъсирчан асарлар яратиш иштиёқи билан яшаяпти. Хабарингиз бўлса керак, яқинда ўзимизда кўпдан бери ижод қилиб келаётган истеъдодли актёр Рустам Маъдиев театр режиссёр-дирижёрлар ҳайъатининг раиси этиб тайинланди. Негаки у мана шу сўнгги уч йил мобайнида мусиқали театрнинг зукко режиссёри, шу билан бирга заҳматкаш қалам соҳиби сифатида ўзлигини намоён қилди. Марҳум адибимиз Ўлмас Умарбековнинг сўнгги асари «Фотима ва Зуҳра» романини ўзи инсценировка қилиб, саҳнага қўйди. Ҳозир реператуаримиздаги кўпчиликка манзур бўлаётган «Девона» спектакли эса Рустам Маъдиевнинг драматургия жанрида ўзи яратган илк асари ҳисобланади. Бугунги кунда режиссёр янги, қизиқарли асарлар топиш, янги концерт дастурлари яратиш устида қизғин ишлар олиб бормоқда. Яна бир нарсани айтиб ўтишим керак. Халқаро Театр куни муносабати билан республика Театр арбоблари уюшмаси ўтказган кўрик натижалари бўйича театримиздан уч кишига — Рустам Маъдиев, Насриддин Рустамов ва каминага мукофот берилиши ҳам ишимизнинг муносиб тақдирланиши деб ўйлайман.

— Репертуардан жой олган янги саҳна асарига ҳаққоний баҳони мутахассислар берадими ёки томошабинлармми?

— Биз, театр ходимларини мутахассислар баҳоси ҳам, мухлислар муносабати ҳам бирдек қизиқтиради. Ҳар икки томон баҳоси ҳамма вақт ўринли бўлиб, амалда жиддий аҳамият касб этади. Масалан, мутахассислар асарнинг моҳияти, қадру қимматини эътибордан ўтказиб, уни назарий жиҳатдан таҳлил қиладилар. Театр имкониятларидан келиб чиқиб асарни такомиллаштириш, қусурлардан ҳоли этиш, сайқаллаштириш йўл-йўриқлари хусусида мулоҳаза билдирадилар. Томошабинларнинг янги саҳна асарига муносабати эса кўп ҳолларда унинг умри, яшовчанлигини белгилаб беради.

— Маданий муассасаларнинг ҳам ўзига яраша ижодий, молиявий, ташкилий режалари, муаммолари мавжудлиги ҳаммамизга маълум. Ана шу режаларнинг амалга оширилиши қандай кечаяти? Фаолиятингизда тадбиркорлик омилларига ҳам эътибор бериляптими?

— Театримиз сўнгги икки-уч йил давомида молиявий режаларини асосан шаҳарда ўз саҳнамизда кўрсатилаётган томошалар ҳисобига бажариб келмоқда. Ҳатто баъзи ҳолларда мазкур режаларни ошириб бажаришга эришиляпти. Бунинг эвазига жамоа устама мукофот билан тақдирланмоқда. Ижодий режаларимизни ҳам ҳар йили бекаму кўст бажариб келмоқдамиз. Сиз айтган тадбиркорлик омили масаласига келсак, мана «Девона» спектакли яратилиши жараёнини олайлик. Маълумки, ҳозир драматургия жанрида ижод қилаётган бармоқ билан санарли. Бунинг устига сир эмас, улар яратган асарларга кам қалам ҳақи тўланади. Шу кунларда бу масалани ижобий ҳал этиш устида Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги жиддий иш олиб бормоқда. Демоқчиманки, бу жанрда яратилаётган асар кўп эмас. Яна ўзингиздан қолар гап йўқ. Бизни сифат ва савия масаласи ҳам жиддий қизиқтиради. Шунинг учун ҳам янги, ҳам яхши асар келишини кутиб ўтирмай, ўз кучимиз билан кўзланган мақсадга эришдик. Рустамнинг юракда дарди, кўнглида олижаноб нияти бор экан, шу асарни ёзди, саҳнага қўйди. Оқибатда бундан театр ҳам, томошабинлар ҳам катта манфаат кўрди. Бу театрдаги ўзига хос тадбиркорлик эмасми?

Бундан ташқари, репертуарга киритилган асарларни саҳнага қўйишда бугунги иқтисодий шароитда зарур материаллар тақчиллигини эътиборга олиб, ишни ниҳоятда камчиқим чора-тадбирлар асосида ҳал этишга ҳаракат қиламиз. Театрнинг ташкилий ҳаётига оид кичик унсур ҳақида тўхталмоқчиман. Аслида кичик деймизу катта, улкан ишлар асосини ана шу кичиклари ташкил этиши ҳақида кам ўйлаймиз. Юқорида айтганим бугунги иқтисодий шароит келтириб чиқарган муаммолар туфайли театримиздаги мўъжазгина тамаддихонамиз ёпилиб қолди. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, бунинг театримизга таъсири дарҳол сезилди. Томошабинлар сафи яна камайиб қолди. Чунки, ўзингиз биласиз, ишдан ёхуд ўқишдан тўғри театрга томоша кўриш учун келадиган аксарият мухлисларимиз ана шу тамаддихона хизматидан фойдаланади. Бу муаммони ҳам ўз кучимиз билан ҳал этдик. Театримиз яқиндан «Арпапоя» қаҳвахонаси ходимлари билан ўзаро манфаатли асосда келишиб, тамаддихонамиз ишини йўлга солиб юбордик. Бу тадбир ҳам, фикримча тадбиркорликнинг муайян бир белгиси.

— Охирги анъанавий савол: келгуси режалар хусусида икки оғиз тўхталиб ўтсангиз.

— Яқин кунларда ёш драматург Насрулло Қобул асари, композитор Тўлқин Қурбонов мусиқаси асосидаги «Иброҳим Алайҳиссалом таваллудлари» спектаклининг премьераси бўлади. Бундан ташқари келгусида саҳнага қўйишни мўлжал қилган иккита асар бор қўлимизда. Буларга қўшимча қилиб яна шуни айтишим лозимки, кичкинтой томошабинларимизни ҳам жорий йил охиригача ажойиб, қизиқарли саҳна асари билан хурсанд қиламиз.

Суҳбатдош
Маҳлиё МИРСОАТОВА.

Набирасини эъзозлаб суймаган, ҳар бир ишда унга кўмакчи бўлмаган, билмаганини ўргатишга шошилмаган буви бормикан? Тарбиянинг ана шу жиҳати келажакда ўз мевасини бермай қолмайди.

Нўъмон Муҳаммаджонов олган сурат.

Таълим масканларида

ИҚТИДОРНИ ШАКЛЛАНТИРИБ

Тошкент Давлат техника университети қошидаги иқтидорли болалар синф гимназиянинг фаолият кўрсатаётганлигига ҳали бир йил ҳам бўлгани йўқ. Лекин у бошқа олий ўқув юртлари, қатор ҳокимликларнинг эътиборини ўзига тортаётгани бежиз эмас.

— Гимназиянинг асосий мақсади ижтимоий-гуманитар ва табиий фанларни пухта ўзлаштирган, дунёқараши кенг, ҳар томонлама мукаммал шахсларни камол топтиришдир, — дейди директор Бинора Зиятдинова. — Ўқув даргоҳининг дастур ва вазифаси ўқувчиларни юқори даражадаги билим билан таъминлаш, ҳар бир боланинг имкониятларидан тўлиқ фойдаланиб, иқтидорларининг шаклланишига шароит яратиш, уларнинг ўқиш, тарбияси учун масъулликни ошириш, ўқувчиларнинг маънавий дунёқарашларини бойитиш ва жисмоний баркамоллигига замин яратишдан иборат.

Гимназиянинг мактаблардан фарқли томони шундаки, бир синфда ўртача 14-16 нафар бола таълим олади. Улар математика, информатика ва инглиз тили фанларини чуқур ўзлаштиришади. Гимназия ўқувчининг шахсий ўқув режаси бўйича алоҳида иш олиб боради. Шунингдек, «Ўзбекистон—менинг диёрим», «Бизни ўраб турган дунё», санъат асосий фанлар ҳисобланади. Жисмоний тарбия дарсида у-шу, гимнастика, камонда отиш, сузиш машғулотлари ўргатилади. Болаларнинг руҳий-жисмоний тайёргарлиги, ўзлаштириши, қобилияти ҳисобга олиниб, гуруҳларга бўлинган.

Гимназияда тарбия ишларига алоҳида аҳамият берилади. Ўқувчилар «Юнландия» номли болалар ташкилотига боғланган. Ташкилот тижорат асосига яратилган. Барча синфларнинг ўз шиорлари, қўшиқ ва тижорат директорлари бор. «Юнландия»нинг ўз валютаси бўлиб, болалар аввал ўқишга нисбатан виждонан ёндошишни, муомалани, одоб-ахлоқни, мулкка бўлган эҳтиёткорликни, «Юнландия» ҳаётида фаол иштирок этишни ўрганадилар. Чорак охирида ярмарка ташкил қилинади. Ноўрин хатти-ҳаракат қилганлар жарима тўлайди.

Гимназия жамоаси айни кунда республика ўқитувчилар малака ошириш институти, инглиз тилига ихтисосланган 17-мактаб билан ҳамкорлик қилмоқда. Гимназияга нафақат ўқувчилар, балки мутахассис ўқитувчилар ҳам суҳбат асосида қабул қилинадилар.

Малоҳат САИДОВА.

тариқа русларнинг идора усуллари бу жараёнга ҳам сингдириб борилган. Қисқаси, маҳаллалар Чор ҳукуматининг сиёсатини жойларда бевосита аҳоли ўртасида амалга оширишда таянч нуқта вазифасини бажарган. Русча тартиб-қоидаларнинг киритилиши оқибатида жамоатчилик бошқарувида устун мавқени эгаллаб келган миллий анъаналар, одатлар четга чиқарилиб, уларнинг ўрнига европача усуллар «янги»лик тарзида кенг жорий этила борган.

— Маҳалла шўролар даврида қандай мавқега эга бўлган?

— Афсуски бу даврда маҳалла ўзининг ҳақиқий мустақиллигига эришгани йўқ эди. Совет ҳукумати маҳаллани ўзининг сиёсати ва идора этиш тартибига қатъий бўйсундирган эди. Маъмурий-буйруқбозлик тизими маҳалла имкониятларидан бир ёқлама, яъни ўз мақсадини амалга ошириш учунгина фойдаланиб келди. Маҳаллий ҳокимиятнинг бошқарув органлари маҳаллалар билан ҳамкорликда амалга оширилди. 1932 йил 17 апрелда республикамизда биринчи марта Ўзбекистон шаҳарларидаги маҳалла қўмиталари тўғрисида Низом тасдиқланди.

Орадан 29 йил ўтгач, яъни 1961 йилнинг 30 августида Ўзбекистон Олий Совети республиканинг шаҳар, қишлоқ ва посёлкаларида, овуллардаги маҳалла комитетлари тўғрисидаги янги Низомни қабул қилди.

— Ушбу Низомда нималар кўзда тутилган эди?

— Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, мазкур низомда маҳаллаларнинг ваколатлари бирмунча кенгайтирилди. Энг муҳими, маҳалла комитетлари нафақат шаҳарларда, балки қишлоқ, посёлка ва овулларда ҳам тузилиши мумкинлиги алоҳида қайд этилди.

— Бу ўзига хос янгилик ҳам фақат сўздагина ифодаланган бўлиб, маҳаллалар амалда яна мустақил бўлмасдан қолаверган...

— Ҳар икки Низом ўз даври учун муайян янгилик бўлса-да, бу ҳужжатларда ҳам маҳаллалар юридик шахс ҳуқуқини олган эмасди. Бундан ташқари 1961 йилда қабул қилинган Низомда «Маҳалла (квартал) комитетлари бирон хил молиявий-хўжалик ишлари (ошхоналар, қизил чойхоналар, сартарошхоналар очиши ва шу каби ишлар) билан шуғулланишга, олди-сотди қилишда, квартираларни ижарага беришда иштирок этишга, шунингдек, аҳолидан пул йиғишга ҳақли эмасдирлар» деб ёзиб қўйилган эди. Республикамизда маҳалла мана шу меъёрий ҳужжат асосида ишлаб келди.

Республикамиз ўз давлат мустақиллигига эришмасдан роса бир йил илгари халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети томонидан (1990 йил 7 сентябрь) «Тошкент шаҳридаги маҳалла қўмиталари тўғрисида»ги Низом тасдиқланди. Бу ҳужжат ўша давр учун жуда катта янгилик эди. Жумладан унда «маҳалла қўмиталари — аҳолининг маҳаллий ўз-ўзини бошқаришнинг бошланғич идораси» сифатида тан олинган. Мазкур Низомга асосан маҳалла қўмиталари юридик шахс ҳуқуқига эга бўлди. Маҳалла қўмитаси раиси котибига давлат бюджети ҳисобидан иш ҳақи тўланадиган бўлди. Маҳалла қўмиталарининг ваколатлари ҳам анча кенгайтирилди. Шаҳримиз маҳаллалари ҳозирги кунда ҳам асосан ушбу Низом асосида иш олиб боряптилар.

— Кабир ота, ниҳоят мустақилликка ҳам етиб келдик. Бу йиллар ҳам энди тарих бўлиб қолди. Энди ортимизга ўгирилиб, ҳар биримиз «Истиқлол бизга нима берди» деган саволни бергимиз ва унга ички бир ҳайрат, ҳаяжон билан жавоб айтгимиз келади. Сиз бу саволга қандай жавоб берган бўлур эдингиз?

— Бошқаларни билмадиму лекин бутун умрининг мазмуни шу иш —маҳалла ишига бағишлаган, узоқ йиллардан буён шу жараённинг ичида юрган, ҳаётнинг қайноқ нуқталарида юрган бир амалиётчи олим сифатида мустақилликнинг маҳаллага нима берганлигини ҳеч нарса билан қиёслай олмайман. Қувончим ҳам, севинчим ҳам ичимга сиғмайди. Ҳис-туйғуларимни, таассуротларимни сўз билан изҳор қила олмайман. Истиқлол шарофати билан бўлаётган ўзгаришларни бутун вужудим билан кўриб, ҳис этиб юрибман. Ёшим бир жойга бориб қолган бўлсам-да ич-ичимда қайнаб турган шодлик, қувонч, умид ва ишонч ҳислари менга яна қандайдир қўшимча куч-ғайрат бағишлаётгандек бўлади. Шу боис халқ орасида юриб узоқ йиллар орттирган ўз тажрибаларимни яна одамларнинг ўзларига қайтариб бергим, Истиқлол иморатини бунёд этишга ўз ҳиссамни баҳоли қудрат қўшгим келади. Одамлар орасида юриб жамиятда бўлаётган ўзгаришлар улар онгига қанчалик таъсир этаётгани, кишиларда келажакка умид-ишонч ортиб бораётганлигини бутун вужудим билан ҳис қилиб юрибман.

— 40 йилдирки, бевосита маҳаллаларнинг жамиятдаги мавқеи ҳақида илмий тадқиқот ишлари олиб боряпсиз. Шу давр ичида бевосита маҳаллаларга оид 15 дан зиёд рисола, услубий қўлланма, 3 марта маҳалла Низоми лойиҳасини тайёрлаган экансиз. Мустақиллик шарофати билан маҳаллалар ҳуқуқий жиҳатдан нималарга эришди?

— Ўзбекистон Республикаси мустақил давлат бўлганидан кейин унинг янги Конституциясида маҳаллалар мутлақо янги мавқега кўтарилди. Яъни Асосий қонунимизнинг 105-моддасига биноан маҳалла ўз тарихида биринчи марта фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тизимида ўз ҳуқуқий мақомига эга бўлди. Бу нарса «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги қонунда янада мустаҳкамлаб қўйилди.

Мазкур қонуннинг 1-моддасида таъкидланганидек, ўзини ўзи бошқариш органлари жамият ва давлат ишларини бошқаришда қатнашишга доир ўз ҳуқуқларини рўёбга чиқаришларида фуқароларга кўмаклашади, ўз ҳудудларидаги ижтимоий ва хўжалик вазифаларини ҳал этиш, оммавий-маданий тадбирларни ўтказиш, давлат ҳокимияти ва бошқарув органларига Ўзбекистон Республикаси қонунларини, Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларини, ҳукуматимизнинг, халқ депутатлари кенгашлари ва ҳокимларнинг қарорларини бажаришда ёрдамлашиш мақсадида фуқароларни бирлаштиради. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, эндиликда маҳаллалар тегишли ҳудуддаги иқтисодий, ижтимоий, маданий ва маърифий, сиёсий муаммоларни бевосита жойларнинг ўзида амалий жиҳатдан ҳал этишда ҳокимликларнинг энг ишончли бўғини, таянчига айланди.

Маҳаллалар ўзининг ташаббуси билан ўз ҳудудидаги муаммоларни ҳал этиш, аҳоли манфаати йўлида кўпгина амалий ишларни мустақил равишда бажариш имкониятига эга бўлдилар.

Амалдаги қонунларга биноан маҳалла эндиликда юридик шахс сифатида ўзининг мол-мулкига, молиявий бюджети (ўзининг банкдаги ҳисоб-китоб рақами)га — жамғармасига эга бўлди.

Маҳалла эндиликда ўз ҳудудида ишлаб чиқаришни ташкил этиши, кичик корхоналар очиши, ўзи ишлаб чиқарган маҳсулотни сотиши, унинг бир қисмини маҳалла аҳлига — муҳтож кишиларга бепул бериши, ўз ҳудудидаги аҳолини иш билан таъминлаши, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш имкониятига эга бўлди. Муҳтож оилаларга турар жой, ер участкалари бериш, ўз ҳудудидаги уйларни алмаштириш, ўзининг мулкини ижарага бериш, ижарага олиш, аҳолининг ҳисобини юритиш, аҳолига паспорт олиш, аҳолини рўйхатга олиш ва рўйхатдан ўчириш ҳужжатларини тасдиқлайди. Маҳалладаги турар жойларнинг олди-сотдисига розилик беради. Жой номларини ўзгартиришга доир масалаларни кўриб чиқади. Шунингдек, маҳалла ҳудудида қурилиш, ободонлаштириш, таъмирлаш ишларини олиб бориш, маиший-маданий хизмат, савдо шохобчаларини ташкил этиш маҳалланинг бевосита розилиги билан амалга оширилади. Маҳалладаги савдо, маиший хизмат шохобчаларини хусусийлаштиришда маҳалланинг розилиги олинади. Маҳалла жамиятнинг сиёсий ҳаётида фаол қатнашиб келмоқда. Президентимиз Фармонлари, ҳукумат қарорларини, сайловчиларнинг наказларини ижро этишда кўмаклашади. Сайловчиларнинг депутатлар билан учрашувларини ташкил қилади. Ўз ҳудудида миллий анъаналарни қайта тиклаш, турли туман маданий-маърифий тадбирларни ўтказишда кенг миқёсда кўмаклашади.

— Мустақилликка эришганимиздан сўнг хусусан маҳаллаларнинг нуфузини янада кўтаришга қаратилган бир қатор ишлар қилинди ва бу жараён изчил давом эттирилмоқда. Бу ўринда айниқса Президентимизнинг «Кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтиришга оид тадбирлар тўғрисида»ги Фармони ва ҳукуматимизнинг шу масалага бағишланган махсус қарорини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиз кўринади. Бу ҳужжатларнинг тарихий аҳамияти нимада?

— Бозор муносабатларига ўтиш шароитида аҳолининг кам таъминланган табақасини маҳаллалар орқали ҳимоя қилиш тизими ишлаб чиқилгани бежиз эмас. Чунки маҳалла қадимдан ҳам халққа яқин бўлган бошқарув шакли эди. Аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг жамият ҳаётининг энг қуйи, халққа яқин бўлган бўғинидан бошлаш халқнинг кенг қатламини олижаноб ишларни амалга оширишга кенг жалб қилади. Аҳолининг ночор қатламига аниқ мақсадни кўзлаб, ва ҳар бир муҳтож кишига аниқ ижтимоий ёрдам бериш ҳали давлатчилигимиз тарихида бўлмаган эди. Қолаверса, бундай тажриба ҳали жаҳоннинг бирон бир давлатида қўлланилмаган. Шу боис бу усул халқимизга манзур бўлди ва ўзининг дастлабки самарасини бераяпти.

— Ўтмишимизга назар ташласак, жойларда жамоатчилик таъсири мавжуд қонунлардан кўра кучлироқ бўлганлигининг гувоҳи бўламиз. Бунинг сири нимада деб ўйлайсиз?

— Қадимда, яқин ўтмишимизда ҳам маҳаллада жамоатчилик таъсири мавжуд қонунлардан кўра кучлироқ бўлганлигини тасдиқловчи далиллар бор. Бу бежиз эмас. Бу нарса бир томондан халқимизнинг миллий урф-одатлари, табиати билан боғлиқдир. Маҳалла, жамоадаги маънавий муҳит кишиларга катта таъсир кўрсатган. Бу нарса узоқ йиллар тажрибадан ўтиб, ўз самарасини берган. Оқсоқолнинг раҳбарлик салоҳияти маҳалладаги маънавий муҳитга таъсир кўрсатган.

— Сиз 1991 йилда қабул қилинган маҳалла қўмиталари тўғрисидаги Низомнинг муаллифи бўлган экансиз. Яқинда маҳалла тўғрисидаги янги Низом лойиҳаси тайёрланди. Ушбу ҳужжатнинг ҳам муаллифисиз. Янги Низом лойиҳасини яратиш учун қандай зарурат туғилди?

— Президентимиз айтганларидек, маҳалла, жамоа бўлиб яшашнинг узоқ йиллик тарихи бор. Турмуш тарзини изга солиш, кундалик муаммоларни ҳозиржавоблик билан одамларнинг бевосита иштирокида ҳал этиш учун маҳаллага таяниш, унинг имкониятларидан самаралироқ фойдаланиш лозим. Энг муҳими шундаки, маҳалла эндиликда маҳаллий бошқариш ва ижро идоралари бажараётган баъзи ишларни ҳам мустақил ижро этувчи ҳаракатчан органга айланиб бормоқда.

Шу билан бир қаторда маҳаллада мустақиллик шарофати билан орттирилган бой тажрибалар амалдаги қонунларимизнинг тегишли моддаларида ҳали тўла-тўкис ўз ифодасини топганича йўқ. Масалан, «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги қонунда ҳам маҳаллаларнинг ҳуқуқий ваколатлари аниқ кўрсатилмаган. Маҳалла фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тизимига киритилгани билан унинг ўзигагина хос бўлган жиҳатлари борки, бу томонлари билан у бошқа бундай органлардан фарқланиб туради. Янги Низом лойиҳасида маҳалланинг мана шу ўзига хос жиҳатлари тўлалигича акс эттирилади.

Яна бир масала. Президентимизнинг Фармонига биноан «Маҳалла» хайрия жамғармаси ташкил қилинди. Унинг жойлардаги бўлим ва бўлинмалари тузилди. Лекин ҳали маҳалла билан «Маҳалла» жамғармасининг жойлардаги бўлим ва бўлинмалари ўртасидаги ўзаро ҳуқуқий муносабатлар аниқ ишлаб чиқилмаган.

Жойларда маҳалла оқсоқоллар кенгашлари фаолият кўрсатмоқда. Лекин ҳали давлат ҳокимиятининг маҳаллий органлари билан маҳалла оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси ўртасидаги ўзаро ҳуқуқий ҳамкорлик масалалари давлат миқёсида ишлаб чиқилмаган.

Ҳаётнинг тақозоси билан амалдаги қонунлар, қарорлар, меъёрий ҳужжатлар янгиланиб бормоқда. Ҳаётнинг ўзи маҳаллаларни ривожлантириш ва қўллаб-қувватлашни тақозо этмоқда. Янги Низом лойиҳаси шу жараёндаги ўзгаришларни ўзига қамраб олиш кўзда тутилган меъёрий ҳужжатдир, деса бўлади.

Маҳалла ўз тарихида биринчи марта фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органига айланди. Маҳалланинг иш кўлами тобора ортиб бормоқда. Барча ишни оқсоқол ва котиб қилади. Ҳаттоки, оддий техник котиба ҳам йўқ. Маҳалла моддий, маънавий, сиёсий ва ҳуқуқий жиҳатдан ўзини ўзи бошқариш органи сифатида ҳали тўла маънода шаклланиб ўзига хос мустақил органга айлангани йўқ. Ваҳоланки, маҳалла ўз зиммасидаги ишларни амалга ошириш учун ҳар томонлама шаклланган органга айланиши лозим. Янги таҳрирдаги маҳалла Низоми шу мақсад йўлида хизмат қилади, деган умиддамиз.

— Кабир ота, республикамизда фуқаролар жамияти барпо этилмоқда. Яъни давлат органлари ўзининг баъзи бир функцияларини босқичма-босқич ўзини ўзи бошқариш органлари зиммасига юклаб боради. Шу жараённинг келажагини қандай тасаввур этасиз?

— Фуқаролар жамиятининг асосий хусусиятларидан бири шуки, давлатни идора этиш ишларида қонун устиворлик қилади ва бу жараёнда жамоат ташкилотлари кенгроқ иштирок этади. Яъни у ёки бу масалани ҳал қилишда халқнинг ўзи бевосита қатнашади. Бу нарса маҳаллада кўпроқ намоён бўлади. Қисқаси, Истиқлол шарофати билан маҳалла аҳоли истиқомат қиладиган жойларда ўзини ўзи бошқариш тизимининг бош бўғини сифатида маънавий, маърифий, сиёсий, мафкуравий жиҳатдан энг ҳаракатчан органга айланиб бормоқда. Маҳалла ҳуқуқий демократик давлатнинг асосий пойдевори ва таянчи сифатида маҳаллий давлат ҳокимияти органлари бажараётган кўпгина вазифаларни ўз зиммасига оляпти. Маҳаллалар келгусида ҳозиргидан ҳам мавқели, омманинг ўзини ўзи бошқарув органи сифатида халқнинг хоҳиш-иродасини бевосита ифода этувчи энг демократик органга айланади. Бунга ишончимиз комил.

Суҳбатни Ҳусан ИБРОҲИМОВ олиб борди.

ЖАМИЯТ, ҚОНУН, ТАРТИБОТ

Тармоқ ички ишлар идораларида

ҲАМИША ҲУШЁРЛИК БИЛАН

«Тошкент» шоҳбекати тармоқ ички ишлар бошқармаси транспорт милициясининг энг катта бўғинларидан бири ҳисобланади. У иккита — «Тошкент» ва «Тошкент — Жанубий» шоҳбекатлари ҳамда бир ёғи Қозоғистон чегарасидан то Сирдарёгача бўлган ҳудудда жиноятчиликка қарши кураш олиб боради. Қуйида мана шу бошқарма фаолиятига оид айрим хабарлар билан танишасиз.

ЎЗ ИШИНИНГ УСТАСИ

1 май куни Тошкент тармоқ ИИБ ходимлари ҳар доимги вазифаларини бажариб, 85-Тошкент — Москва поезди жўнаши олдидан гиёванд моддалар олиб кетилишига қарши навбатдаги тадбирни ўтказмоқда эдилар. Бу ишда милиционерлар Абдиев, Тошназаров ва Аҳмедовларга гиёванд моддаларни топишга ўргатилган «Граф» лақабли ит ҳамроҳлик қиларди. Вагон йўлаклари бўйлаб кетаётган «Граф» купелардан бирининг олдида бирдан тўхтаб қолди. Бу купедаги йўловчилар текшириб кўрилганда бетоқат «Граф» бежиз вагон эшигини тирнамаганлиги маълум бўлди. Россия сафарига отланган Туркманистон фуқароси Баҳром Қодиров 1 килограмм 400 грамм кучли таъсир этувчи марихуана моддасини беркитиб олган экан.

САЙР ҚИММАТГА ТУШДИ

Юнусободлик ўспирин, 18 ёшли Алексей Нецветаевнинг юк вагонига осилиб сайр қилгиси келиб қолди. У аста-секин ўрнидан қўзғалаётган вагонга осилиб олди. Аммо вагон силкинганида йигитча мувозанатини йўқотиб йиқилиб тушди. Бепул сайр қимматга тушган Алексей гипсланган чап оёғи осиб қўйилган мосламага тикилиб касалхонада кун санайдиган бўлди.

ИНСОФ — БАРАКА КЕЛТИРАДИ

«Тошкент» шоҳбекати орқали Россия шаҳарларига қатновчи поездларнинг айрим вагон кузатувчилари ўз хизмат мавқеларидан фойдаланган ҳолда юк ҳақи тўланмаган маҳсулотларни Республикамиз ҳудудидан олиб чиқиб кетишга уринмоқдалар. Чунончи, О.Х. деган шахс 63000 сўм зарар келтирган ҳолда 180 қути сигаретни, Х.Р. деган шахс эса 10. 585 сўм зарар келтирган ҳолда 76 қути «Палмолив» совунини олиб кетмоқчи бўлганларида ушландилар. Энди нафси ҳакалак отган бу шахслар тегишли жойда жавоб берадилар.

Фахриддин АБДУРАЗЗОҚОВ,
транспорт ИИБ ходими.

Ҳаммамизга маълумки, судьялар адолат посбонларидир. Суд чиқарган ҳукм ортида эса инсон тақдири ётади. Бу шундайин соҳаки, унда хатоларга йўл қўйиш, мансабни суиистеъмол қилган ҳолда кимларнингдир манфаатларини ҳимоя қилиш асло мумкин эмас. Бинобарин, одил судловга эришиш, ҳалол ҳакамлик ҳуқуқий-демократик жамиятнинг энг муҳим омилларидандир. Шу сабабдан ҳар бир жабҳада туб ижобий ўзгаришлар юз бераётган бизнинг мустақил республикамизда судлар фаолиятини янада яхшилаш борасида ҳам талайгина ишлар амалга оширилмоқда. Чунончи, юртбошимизнинг халқ депутатлари Хоразм вилоят кенгаши сессиясидаги маърузаларида вилоят суди ҳайъати фаолиятидаги жиддий камчиликларни аёвсиз очиб ташлашлари, суд фаолиятидаги бундай қонунбузарликларнинг олдини олиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг махсус фармойиши чиқиши ҳам фикримизнинг далилидир. Хўш, пойтахтимизда суд фаолияти борасида аҳвол қандай? Туманларда «Хоразм вилояти суди фаолиятидаги қонунбузарликлар ва жиддий камчиликлар тўғрисида»ги фармойишни барча судьялар эътиборига етказиш борасида, судьяларнинг малакаларини ошириш юзасидан қандай ишлар қилинмоқда? Биз Тошкент шаҳар судининг раиси Обиджон ТУРҒУНБОЕВга юқоридаги саволлар билан мурожаат қилдик.

Ҳуқуқий давлат сари

ОДИЛ СУДЛОВНИ ТАЪМИНЛАШ ЙЎЛИДА

— Тошкент шаҳар суди ҳайъати таркибида ўттиздан ортиқ судьялар бўлиб, улар 2-3 тадан пойтахт туманлари судларига бириктирилган. Улар вақти-вақти билан одил судловни таъминлаш мақсадида туман судларида назорат фаолиятини амалга ошириб туришади, — дейди Обиджон Турғунбоевич. — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Хоразм вилоят кенгаши сессиясидаги маърузаларидан сўнг туманларга чиқиб судьяларга амалий ёрдам кўрсатдик.

Президентимиз фармойишининг судлар фаолиятини яхшилашдаги аҳамияти жуда каттадир. Ушбу фармойиш орқали қонун устуворлигини таъминлаш, бирор ҳуқуқбузарликка бефарқ қарамаслик кераклиги, жиноятчиларга жазо одилона бўлиши принципи барча судьяларга яна бир карра етказилди. Демакки, судьяларимиз ўз ишларига янада юқори масъулият билан ёндошадиган бўлдилар.

Фармойиш чиқиши билан туманлардаги барча 88 та ҳамда шаҳар судининг ўттиздан ортиқ судьяларини тўплаб, унда келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилдик. Мажлисимизда республика Адлия вазирининг биринчи ўринбосари Й. Назаров ҳам қатнашиб, шаҳарда, вилоятларда ва умуман республикамиз бўйича судларнинг фаолияти, унда йўл қўйилаётган камчиликлар тўғрисида гапирди. Шунингдек, жорий йилнинг биринчи чорагида шаҳар судида одил судловни амалга ошириш бўйича қилинган ишлар, йўл қўйилган айрим камчиликлар тўғрисида ҳам сўз борди. Келгусида йўл қўйилиши мумкин бўлган хато ва камчиликларнинг олдини олиш мақсадида махсус тадбирлар белгиланди.

Энг муҳими, Тошкент шаҳар Адлия бошқармаси билан бирга туман судларида одил судловни амалга оширишдаги мавжуд қонунбузарликларни бартараф қилиш ва қонун устуворлигини таъминлаш юзасидан қўшимча чоратадбирлар белгилаб олинди. Унга кўра шаҳримиз туман судьялари учун судлов фаолияти устидан назорат олиб бориш, уларга амалий ёрдам бериш борасида ҳудудлар бўйича бириктирилган шаҳар суди судьялари ҳамда Адлия бошқармаси маслаҳатчилари биргаликда жойларга чиқиб, туман судларининг судлов фаолиятини мунтазам текшириб бориш, унинг натижаларига кўра, аниқланган хато ва камчиликлар, уларни бартараф қилиш чоралари тўғрисида шаҳар суди ва Адлия бошқармаси раҳбариятига маълумотлар бериш, туман судлари томонидан ўз вақтида кўрилмай сансалорлик ҳолатларини келтириб чиқарган ишларни ўрганиб чиқиб, натижасини тезкор мажлисда муҳокама этиш каби юмушлар амалга оширилади. Бундан ташқари фармойиш талабларидан келиб чиққан ҳолда айрим тоифадаги оғир, жамият учун хавфли жиноятлар содир этган шахсларга нисбатан жазо чораларини кучайтиришга ва ҳар қандай қонунбузарликка йўл қўйган судьяга нисбатан кескин чоралар кўрилишига барча судьялар эътиборини қаратиб, уларнинг келгусида одил судловни амалга оширишда қонунчиликка қатъий риоя этишларини талаб қилиш ҳам кўзда тутилган.

— Тошкент шаҳрида судьялар фаолиятида ҳам қонунбузарликлар, турли камчиликлар аниқланяптими? Уларни бартараф қилиш учун қандай чоралар кўрилади? Умуман, судьяларнинг малакасини ошириш борасида қандай ишлар амалга оширилябти?

— Шаҳар ва туман судининг 9 нафар судьяларидан иборат судьяларнинг малака ҳайъати бўлиб, мунтазам равишда унинг ҳайъат мажлисларини ўтказиб турамиз. Судьялар қўпол хатоларга йўл қўйса шаҳар суди раиси томонидан интизомий иш қўзғатилиб, уларга тегишли чоралар кўрилади. Текширувлар натижасида маълум бўлдики, шаҳримиз туманларида қўпол хатолар, қонунбузарликларга йўл қўйилмаяпти. Фақат, қонунларни нотўғри тушуниб, тўпланган далилларга нотўғри баҳо бериш каби камчиликларга йўл қўйиш ҳоллари учраб турибди. Биз бундай судьяларнинг хатоларини тушунтириб, уларга хусусий ажрим чиқарамиз.

Гиёвандликка қарши кураш жаҳон миқёсида кескин тус олган, хусусан юртбошимиз фармойишларида ҳам сўз гиёвандлик моддалари устида кетганлиги сабабли биз ушбу турдаги оғир-енгил жиноятларга ҳукм чиқариш жараёнида ён босишлар бўлмаганмикан, деган маънода бундай ишларни яна бир қайтадан кўриб чиқдик. Қўпол хатолар йўқлиги аниқланди. Умуман, шуни таъкидлаб ўтиш ўринлики, шаҳар судида гиёвандлик моддаларини тайёрлаш ва сотиш, босқинчилик, талончилик, номусга тегиш, одам ўлдириш, ўқотар қуроллар билан боғлиқ жиноятларга катта масъулият билан ёндошилиб, қонунга қатъий амал қилиниши назорат қилиб борилади. Кассация ҳайъатида ҳам назорат тартибида бунга алоҳида эътибор қаратилади.

Судьяларимиз малакасини ошириш масаласига келсак, албатта бу олдимиздаги энг муҳим вазифалардандир. Шаҳримизда республика юристлар малакасини ошириш институти бўлиб, унда шаҳар суди раиси ўринбосарлари, судьялари, туман судлари раис ва судьялари Адлия вазирлиги томонидан белгиланган жадвал бўйича доимий малакаларини оширишади. Унда янги қонунлар ўрганилади, бошқа масалалар кўриб чиқилади.

Шунингдек туман судининг судьялари шаҳар судига келиб ҳудудлар бўйича бириктирилган судьялар ёрдамида иш юритиш, фуқароларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқиш, ишларни назорат тартибида кўриш ва бошқа муҳим масалалар бўйича ўз малакаларини ошириб кетишади. Бу иш ҳам пойтахт Адлия бошқармаси билан биргаликда тузилган жадвал бўйича амалга оширилади.

Бундан ташқари шаҳар судида ҳар ойда бир мартадан аниқ жиноятлар бўйича семинар-машғулотлар ўтказилади.

Унда ҳар қайси аниқ иш бўйича судлар фаолиятида қандай ютуқ ва камчиликлар борлиги таҳлил қилиниб, уларнинг натижасини барча судьяларга етказамиз.

—Судьяликка нолойиқ, тасодифий кишилар инсон такдирини ҳал қилишдек ўта нозик ва масъулиятли вазифага кириб қолишлари ҳам мумкинми?

— Ўзбекистон Республикасининг «Судлар тўғрисида»ги қонуни билан танишган киши судьяликка тасодифий кимсаларнинг кириб қолиши амалда мумкин эмаслигининг гувоҳи бўлади. Зеро, туманларда судьяликка тавсия қилинаётган шахс олий маълумотли юрист бўлиб, 25 ёшга тўлган, ҳуқуқ соҳасида камида икки йил ишлаган бўлиши керак. Шаҳар, вилоят судларининг судьялари учун эса талаб янада кучайтирилган бўлиб, даъвогарлар суд тизимида камида 5 йил ишлаган, шундан 2 йилида туман судларида судья сифатида фаолият кўрсатган бўлиши керак. Туман судига ишга тавсия қилинганда аксарият ҳолларда олий ўқув юртини тамомлаганидан кейин судларда камида 4-5 йил маслаҳатчи, ижрочи, туманларда прокурор ёрдамчилари сифатида ишлаган шахслар судьяликка танлаб олинади. Тавсия қилинувчиларга судьяликка лойиқлиги тўғрисида ўзи ишлаётган жамоадан учта таърифнома берилиши керак. Меҳнат фаолияти қониқарли деб топилиб, таърифномалар олинганидан кейин Адлия бошқармаси, шаҳар суди, Республика Олий суди ушбу шахс тўғрисидаги маълумотларни кўриб чиқади, Адлия вазирлигида ҳайъат йиғилишида тасдиқдан ўтади. Шундан кейингина судьяликка тасдиқлаш тўғрисида тавсия киритилади. Юқоридаги жараёнлардан ҳам кўриниб турибдики, судьяликка нолойиқ одамларнинг бу соҳага кириб қолиши жуда камдан-кам учрайдиган ҳолдир.

— Обиджон Турғунбоевич, айтингчи, кейинги вақтларда судлар фаолиятида қандай ўзгаришлар бўлди, иш жараёнини такомиллаштириш борасида нималар қилиняпти?

— Шуни таъкидлашим мумкинки, илгари 8 та бўш судьялар ўрни бўлиб, натижада ишларни кўриш тартиби бузилганди. Туманлардаги яхши ишлаётган билимдон судьяларни жалб этганимиз туфайли ҳозир атиги битта бўш ўрин қолди.

Маълумки, ўтган йилнинг апрель ойидан янги жиноят ва жиноят-процессуал кодекс, маъмурий-ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодекслар кучга кирди. Албатта уларда замон билан ҳамқадам равишда кўпгина ўзгаришлар мавжуд. Шу сабабдан ҳар ҳафтада 2 соатдан семинар-машғулотлар ўтказиб, янги ўзгаришларни судьяларга етказишга ҳаракат қилдик. «Меҳнат тўғрисида»ги қонун бўйича ҳам семинар-машғулотлар ўтказдик. Бундан ташқари машғулотларда кишилар билан ишлаганда тўғри муомалада бўлиш, судьяларнинг билим даражаларини ошириш ишларига ҳам алоҳида эътибор қаратилади.

Буларнинг ҳаммаси ишимизнинг ривожланиши, сифатининг яхшиланишига олиб келяпти. Бизларнинг асосий саъй-ҳаракатларимиз Президентимиз кўрсатмаларига амал қилиб бориш, одил судловни таъминлашга қаратилган. Суд жараёнлари республика телевидениеси орқали кўрсатилиб, газеталарда, хусусан «Тошкент оқшоми»да ҳам мунтазам ёритиб борилмоқда. Мақсадимиз жиноятчиликни камайтириш, унинг олдини олишдир.

Суҳбатни
Дилшод ИСРОИЛОВ
ёзиб олди.

Тошкент шаҳар, Акмал Икромов туман ички ишлар бўлими катта терговчиси, милиция капитани Бахтиёр Абдуллаев (чапдан ўнгга) ва катта терговчи, милиция катта лейтенанти Азиз Маҳмудов ўз касбига ихлос қўйган фидойилардир.

Рашид Галиев олган сурат.

Жиноят жазосиз қолмайди

МАСТЛИК ТУБАНЛИККА ЕТАКЛАДИ

Ҳамза туманидаги Шоҳсанам кўчасида истиқомат қилувчи Наврўз ака машинасини эшик олдига қўйиб қулфлаб уйига кириб кетди. Бирпас оёғини узатиб диванга чўзилди. Заводдан чарчаб келган эмасми, ухлаб қолди. Лекин уйқу кўпга чўзилмади. Кутилмаганида эшик олдида қолдириб келган машинасининг сигнали тинмай жиринглаб қолди. Югуриб пастга тушди. Икки йигит машинанинг ён ойнасини синдириб унинг ичидаги магнитафон ва бошқа бир-иккита керакли жиҳозларни ечиб олиб қўлтиққа уришга улгуришганди. Бир ўзининг кучи етмаслигини билиб ёрдамга қўшниларини чақирди.

Хизмат вазифасини ўтаб қайтаётган Тошкент шаҳар ИИББси дайдиларни қабул қилиш ва тақсимлаш муассасаси милиционери, милиция кичик сержанти Боймирза Қулжонов афтидан нохуш воқеа содир бўлганлигини сезиб овоз келган томонга қараб шошилди. Ҳақиқатан ҳам ўғрилар машина эшигини очиб ичкаридан сумкани тўлдириб қайтишга чоғланишганди. Ўғрилар уни кўриб қаршилик кўрсатишга шайланишди. Ёши 18-19 лардагиси унинг бошини мўлжаллаб мушт урмоқчи бўлди. Милиция ходими эпчиллик қилиб муштни боши ёнидан ўтказиб юбориб, унинг қўлини орқага қайирди. Бу вақт ичида иккинчиси уни уришга улгурди. Қўни-қўшнилар билан етиб келган Наврўз ака ўғриларни тезда ушлаб, турли даражада маст бўлган икковлонни дарров ҳушига келтиришди. Уларни машинага ўтказишиб Ҳамза тумани ИИБсига олиб келишди.

Ҳамза тумани, Лисунов даҳасида яшовчи Г.Марат ва Н.Сергейлар терговчининг олдида жавоб беришди. Ўта кайф ҳолатдаги бу «ботир»лар аввалига қилган ишларини бўйнига олишмади. «Ҳа, бир сайр қилмоқчи бўлгандик. Нима, мумкин эмасми», дейишди тап тортмасдан. Аммо арақнинг кайфи тарқалиб ўзларига келишганида, аникроғи камерада ўтиришганида вазият мушкуллигини дарров сезишди. Қилган қилмишлари эсларига тушди.

— Ҳаммасини бошлаган Марат, — деб гап бошлади Сергей намланган кўзларини артиб. — Мен уйда ўтиргандим. Марат телефон қилиб қолди. Борсам яримтани тайёрлаб кутиб ўтирган экан. Аввалига икковимиз бир «Распутин»ни бўшатдик. Камлик қилгандай бўлди. Чиқиб бориб мен «Жириновский» деган арақдан битта олиб келдим, уни ҳам ичдик. Маратнинг ҳотамтойлиги тутиб кетди. Иккита «Жасорат» виносини қуйди. Шунда ҳам ўзимни яхши билардим. Уйга кетаман десам Марат «Шошма, иш бор» деди. Биргалашиб Шоҳсанам кўчасига бордик. Манави машинани олиб қочамиз деди. Мен «Э, қўйсангчи, ундан кўра кетдик, бирон бир жойга бориб дам оламиз» дедим. У бўлса бетон ариқ ичидан битта тошни олиб ҳайдовчи томондаги машина ойнасини синдирди. Машинага сигнализация ўрнатилган экан, тўхтовсиз жиринглади. Марат эшикни очиб автомагнитофонни суғуриб олиб қўлимга тутқазди. Ўзи бўлса яна машина ичига кириб кетди. Энди қочмоқчи бўлиб турганимизда битта милиционер бизни кўриб қолди. У билан олишиб турганимизда машина эгаси ва бошқалар етиб келишди...

Бу ерда Сергей ўзини жуда оқ қилиб кўрсатишга уринди. Аслида у ҳам жиноятчининг шериги. У айтаётганидек жиноят қилмоқ фикри Маратдан чиққан экан, нега унда ўртоғини бу фикридан қайтармади. Ёки бўлмаса ўзини бу ишдан тиймади. Аслида улар бир одам. Машинани ўғирлаш фикри аввалдан ишлаб чиқилган режа. Ичкиликка келсак «мардлик» учун яхшигина ичиб олишганди. Аммо режалари амалга ошмай қолди. Энди қилмишлари учун жавоб беришлари тайин.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати нозири.

Маълумки, ички ишлар идоралари ходимлари кечаю кундуз хизматда бўлишмоқда, фуқаролар ҳам ўз навбатида милицияга жойлардаги тартиббузарликлар тўғрисида вақтида хабар қилишиб хунук оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган жиноятларнинг олди олинмоқда. Куни кеча пойтахтнинг Шайхонтоҳур туманида фош этилган жиноят жамоатчиликнинг бевосита ҳамкорлиги натижасидир.

... А. Навоий кўчаси бўйлаб жойлашган савдо расталарида ярим кечаси бўлгани сабабли ҳеч ким йўқ. Кундузги олағовурлардан асар ҳам қолмаган, «тиқ» этган товуш жаранглаб кетиши турган гап.

Бирдан савдо расталаридаги сокинликка барҳам бериб юк машинасининг оғир овози эшитилди. Машина ҳам иложи борича овозини чиқармай юришга ҳаракат қилаётгандай, ҳар замон бир тўлғаниб қўяди. «Дероз» фирмаси омборхонаси олдида машина тўхтаб, ундан кўзлари олазарак бўлган уч киши тушганида, бу воқеани узоқдан кузатиб турган фуқаро (унинг исми шарифини шартли

Жамоатчилик билан ҳамкорликда

ОМБОР ЎҒРИЛАРИ УШЛАНДИ

равишда келтирмаймиз) нафасини ичига ютганича, кузатишни давом эттирди...

Уч нопок кимса аввалига нимадандир хавотирда бўлди, шекилли, омборни очишга шошилмади. Бурчакдаги қоровулхонага аста кириб кетишди ва 10-15 дақиқалар ўтиб яна чиқишди. Бу сафар улар бемалол, ҳеч қаерга аланглаганча омборга яқин борди ва ... калит билан эшикни очишди.

Шайхонтоҳур туман ИИБ ҳузуридаги қўриқлаш бўлими навбатчиси, милиция катта лейтенанти А.Абдукаримов бу ҳақда хабар топгач, дарҳол «Тун» тадбирида иштирок этаётган ҳамкасбларига етказди. «Чорсу» меҳмонхонаси атрофида юрган милиция лейтенанти Зокир Мелибоев, милиция сержанти Маҳмуд Адашев ва милиция сардори Соҳибжон Саримсоқовлардан иборат бўлган гуруҳ машинаси Навоий кўчасига қараб елдек учди.

Дарҳақиқат, ташвишли хабар ўз тасдиғини топди. Омборхонага ярим кечаси борган 1977 йилда туғилган, ҳеч қерда ишламайдиган С.Дилшод, 1973 йилда туғилган, Зангиота тумани корхоналаридан бирида ҳайдовчи бўлиб ишловчи Х.Даврон «Газ-52» русумли юк машинасида, шу фирма қоровули 1952 йилда туғилган А.Миробид омборхонадан эндигина 3 минг 200 дона умумий қиймати 16 минг сўмлик салафан қопчаларни машинага ортишаётганда милиция ходимлари томонидан қўлга олинди.

Ҳозирда ушбу жиноят юзасидан тергов ҳаракатлари давом этмоқда.

Мирзараҳим МАМАЖОНОВ,
Тошкент шаҳар ИИББ ҳузуридаги қўриқлаш бошқармаси катта нозири.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ
ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК
КАТТА ТЕАТРИДА
24 май соат 18.00 да

Халқ артисти,
Давлат мукофоти
лауреати, профессор

Бернора Қориеванинг
ЮБИЛЕЙ КЕЧАСИ.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ВА РАДИОЛАШТИРИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

абонентларга, давлат корхоналари, ҳиссадорлик жамиятлари, фирмалар ва бошқа ташкилотларнинг раҳбарларига фуқароларнинг телефонлаштирилган квартираларга кўчиб ўтганларида, давлат ёки қўшма, хусусий корхоналарнинг номи ўзгарганда абонентлик номерини телефон алоқаси тармоғида зудлик билан бир ой мобайнида қайта рўйхатдан ўтказиб олиши зарурлигини

ТАКРОРИЙ РАВИШДА ЭСЛАТИБ ЎТАДИ

ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИНИНГ МАНЗИЛЛАРИ:

- ҲАМЗА — 21/24, 22/23, 33, 34/35, 36-АТСлар — Асомов кўчаси, 2-уй.
- МИРЗО УЛУҒБЕК — 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68-АТСлар — Ҳожибоев кўчаси, 45-уй.
- МИРОБОД — 50, 53, 54/55, 56, 57/58-АТСлар — Нукус кўчаси, 87-уй.
- СОБИР РАҲИМОВ — 29, 40, 41, 42/49, 43, 44, 45, 46, 47, 48-АТСлар — 2/5 — «Қорақамиш» Ўрозбоев кўчаси, 21-уй.
- ЧИЛОНЗОР — 72, 74/75, 76, 77, 78, 79-АТСлар — Чилонзор даҳаси, 3-мавзе, 46-уй.
- ЯНГИОБОД — 90/92, 91/93, 94/97, 98-АТСлар—Кадишев кўчаси, 17-уй.

АРИЗАЛАР ҲАР КУНИ ЧОРШАНБА ВА ДАМ ОЛИШ КУНЛАРИДАН ташқари соат 8.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Абонентлик номерининг эгасига тегишлилиги номувофиқлиги аниқланганда бу телефон номери олиб қўйилади ва бошқа абонентга фойдаланиш учун берилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ВА РАДИОЛАШТИРИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«ТОШГАЗ» БОШҚАРМАСИ ТАБИИЙ ГАЗДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ АҲОЛИГА

газ хўжалигини кузги-қишки мавсумга тайёрлаш ишлари олиб борилиши муносабати билан қуйидаги манзилларда

23 май соат 11.00 дан 24 май соат 11.00 гача

ГАЗ БЕРИШ ТЎХТАТИЛИШИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

БЕКТЕМИР туманида бутунлай газ бўлмайди.

СИРҒАЛИ туманидаги «Обод», «Қумқўрғон», Ғафур Ғулом, «Қумариқ», Усмон Юсупов маҳаллаларида, «Қурувчилар» даҳаси, Толариқ, Ворошилов, Беруний кўчаларида, 5,6, 7-Қўйлиқ даҳасида босим пасаяди.

ЗАНГИОТА туманидаги — «Хонобод» ва «Истиқлол» маҳаллаларида,

ТОШКЕНТ вилоятининг «Охунбобоев» жамоа хўжалигида.

Газ бериш тиклангандa эҳтиёткор бўлинг!

«ТОШГАЗ» бошқармаси.

Халқ банки Тошкент шаҳар бошқармаси жамоаси Ўзбекистон Республикаси Халқ банки Бошқарувининг раиси Нуриддин Фахриддинович Муҳиддиновга волидаи муҳтарамаси
СОҲИБА ҳожи аянинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Иссиқлик физикаси бўлими ходимлари илмий ишлар бўйича раҳбар ўринбосари А. А. Саидовга акаси
Анвар Абдуназарович САИДОВнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Биринчи Тошкент Давлат Тиббиёт институти ректорати, касаба қўмитаси, биринчи Тошкент Давлат Тиббиёт институти қошидаги лицей ўқитувчилари шу лицей директори, доцент В.К. Мадумаровага отаси
Боқижон ҒУЛОМОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Очиқ турдаги «Юлдуз» ҳиссадорлик жамияти жамоаси бош муҳандис ўринбосари Х.М. Абдухолиқовага онаси
Ҳафиза ХОЛИҚОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-81-42, 36-57-27.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ∨ Буюртма Г-0247. ∨ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ∨ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ∨ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ∨ Босмага топшириш вақти 11.30. ∨ Босишга топширилди: 11.30. 6.193 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.